

บทที่ 4

ลักษณะทั่วไปของอำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ

4.1 ที่ตั้ง

ที่ว่าการอำเภอพระประแดง ตั้งอยู่ที่ตำบลตลาด ทางฝั่งซ้ายของแม่น้ำเจ้าพระยา ตอนโค้งแม่น้ำตอนล่าง อำเภอพระประแดง มีพื้นที่ทั้งหมด 64.88 ตารางกิโลเมตร มีอาณาเขตดังนี้

ทิศเหนือ ติดต่อกับ เขตราชบุรีบูรณะ และเขตยานนาวา กรุงเทพมหานคร
ทิศใต้ ติดต่อกับ อำเภอเมืองสมุทรปราการ และอำเภอพระสมุทรเจดีย์
ทิศตะวันออก ติดต่อกับ อำเภอเมืองสมุทรปราการ และ เขตพระโขนง

กรุงเทพมหานคร

ทิศตะวันตก ติดต่อกับ เขตราชบุรีบูรณะ กรุงเทพมหานคร

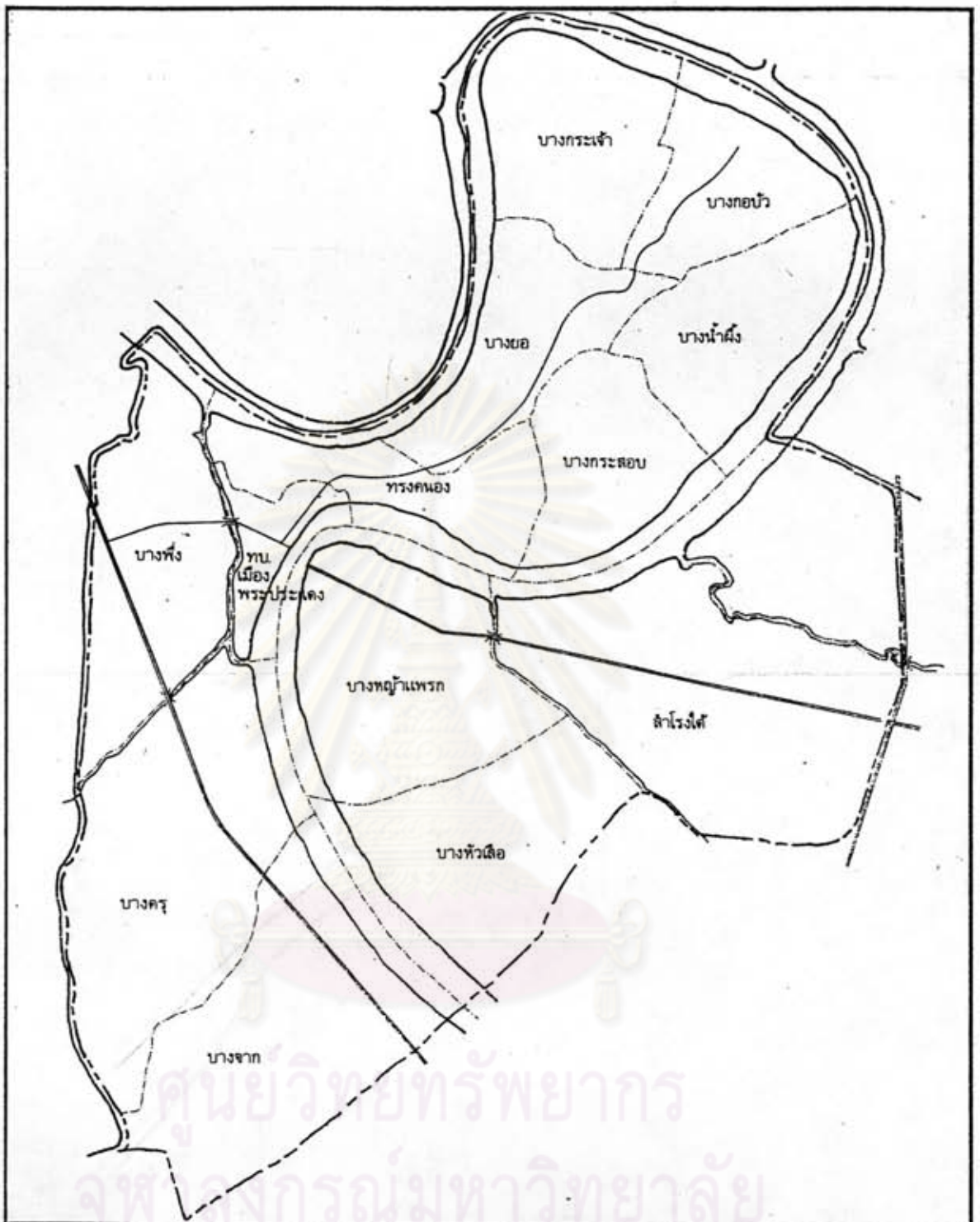
4.2 การปกครอง

จังหวัดสมุทรปราการ แบ่งการปกครองส่วนภูมิภาคออกเป็น 4 อำเภอ 43 ตำบล 465 หมู่บ้าน และ 1 กิ่งอำเภอ ซึ่งรวมอยู่กับอำเภอเมือง ประกอบด้วย

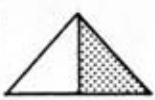
อำเภอเมืองสมุทรปราการ	มี	9	ตำบล	52	หมู่บ้าน
อำเภอพระประแดง	มี	12	ตำบล	182	หมู่บ้าน
อำเภอบางพลี	มี	9	ตำบล	130	หมู่บ้าน
อำเภอบางบ่อ	มี	8	ตำบล	72	หมู่บ้าน
กิ่งอำเภอพระสมุทรเจดีย์	มี	5	ตำบล	38	หมู่บ้าน

อำเภอพระประแดงประกอบด้วย 12 ตำบล คือ

ตำบลสำโรงใต้	มีพื้นที่	12.87	ตารางกิโลเมตร	28	หมู่บ้าน
ตำบลบางหัวเสือ	มีพื้นที่	7.75	ตารางกิโลเมตร	15	หมู่บ้าน
ตำบลบางหญ้าแพรก	มีพื้นที่	6.50	ตารางกิโลเมตร	22	หมู่บ้าน
ตำบลบางพิง	มีพื้นที่	5.25	ตารางกิโลเมตร	18	หมู่บ้าน
ตำบลบางครุ	มีพื้นที่	7.50	ตารางกิโลเมตร	15	หมู่บ้าน

วิวัฒนาการของย่านอุทยานพระประแดงและแนวทางการพัฒนา

แสดง เขตตำบลในอำเภอพระประแดง	แผนที่ 4.1
สัญลักษณ์ ----- เขตตำบล ----- เขตอำเภอ	น.
มาตราส่วน 1 : 60,000	

ตำบลบางจาก	มีพื้นที่	6.10	ตารางกิโลเมตร	18	หมู่บ้าน
ตำบลทรงคนอง	มีพื้นที่	2.25	ตารางกิโลเมตร	13	หมู่บ้าน
ตำบลบางซอ	มีพื้นที่	3.76	ตารางกิโลเมตร	10	หมู่บ้าน
ตำบลบางกะเจ้า	มีพื้นที่	3.60	ตารางกิโลเมตร	9	หมู่บ้าน
ตำบลบางกอบัว	มีพื้นที่	2.90	ตารางกิโลเมตร	13	หมู่บ้าน
ตำบลบางน้ำผึ้ง	มีพื้นที่	4.18	ตารางกิโลเมตร	11	หมู่บ้าน
ตำบลบางกระสอบ	มีพื้นที่	2.22	ตารางกิโลเมตร	11	หมู่บ้าน

ในเขตอำเภอพระประแดง มีการบริหารส่วนท้องถิ่น 2 แบบคือ

1. เทศบาลเมืองพระประแดง คือ เขตตำบลตลาด มีพื้นที่ 0.61 ตารางกิโลเมตร
2. สุขาภิบาลพระประแดง คือ ตำบลสำโรงใต้ ตำบลบางผึ้ง ตำบลบางครุ ตำบลบางหญ้าแพรก ตำบลบางจาก ตำบลบางหัวเสือ มีพื้นที่รวมทั้งหมด 34.39 ตารางกิโลเมตร

4.3 ประวัติความเป็นมา

เมืองพระประแดงเป็นเมืองเก่าแก่มีมาตั้งแต่สมัยขอมเรืองอำนาจ เป็นเมืองหน้าด่านทางทิศใต้ของขอมซึ่งตั้งอยู่ปากแม่น้ำเจ้าพระยา และเป็นเมืองหน้าด่านมาโดยตลอดจนถึง พ.ศ. 1600 ขอมจึงหมดอำนาจลง จนถึงสมัยสุโขทัย เมืองพระประแดงก็ยังคงเป็นเมืองหน้าด่านทางทิศใต้ตลอดสมัยสุโขทัย (พ.ศ. 1800 - พ.ศ. 1921)

เมืองพระประแดงเดิมที่ขอมสร้างขึ้นนั้นไม่ใช่ที่ปากลัดในปัจจุบัน สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยาเดโชไชย ได้ทรงอธิบายไว้ว่า เมืองพระประแดงที่ขอมสร้างขึ้นครั้งนั้น ตั้งอยู่ที่ตำบลราชบุรีบูรณะ ใกล้ฝั่งแม่น้ำเจ้าพระยา หากแต่เวลานั้นนานมาแล้ว แผ่นดินค่อยๆยกขึ้นและยื่นออกไปในทะเล การที่ขอมขนานนามเมืองหน้าด่านแห่งนี้ว่า "พระประแดง" นั้น คำว่า "ประแดง" นั้น ปทานุกรมของกระทรวงธรรมการแปลไว้ว่า คนเดินหาย คนหาข่าว "ทุต" พนักงานตามคน

ในสมัยกรุงศรีอยุธยา พระเจ้าอู่ทองได้ตั้งเมืองพระประแดงเป็นเมืองหน้าด่านทางทิศใต้

ในแผ่นดินพระเจ้าทรงธรรม ระหว่าง พ.ศ. 2163-2171 พระองค์ทรงพระราชดำริว่า เมืองพระประแดงอยู่ห่างปากแม่น้ำเจ้าพระยาเข้ามามาก พื้นดินดินยื่นงอกยื่นออกไปในทะเล หากมีข้าศึกยกกองทัพเรือล่องลำเข้ามา การลาดตระเวนตรวจด่านจะลำบากมาก

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ยุบเมืองพระประแดงแล้วโปรดเกล้าฯ ให้สร้างเมืองสมุทรปราการให้เป็นเมืองหน้าด่านทางใต้แทนต่อไป

ในสมัยกรุงธนบุรี เมื่อพระเจ้าตากสินมหาราชได้ปราบดาภิเษก เป็นพระมหากษัตริย์ครองกรุงธนบุรี พระองค์ได้ทรงรื้อถอนกำแพงเมืองพระประแดงเดิม ไปก่อกำแพงพระราชวังธนบุรีและท่อน ๆ ดังนั้นเมืองพระประแดงเดิมจึงสิ้นซากนับแต่นั้นมา

ในสมัยกรุงรัตนโกสินทร์ รัชสมัยพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช ขณะนั้นบ้านเมืองมีแต่ศึกสงครามหลายด้าน ทรงเล็งเห็นความจำเป็นที่จะต้องสร้างป้อมทางฝั่งซ้ายของแม่น้ำเจ้าพระยา เพื่อป้องกันข้าศึกทางทะเล จึงโปรดเกล้าฯ ให้กรมพระราชวังบวรมหาสุรสีหนาท ดำเนินการสร้างป้อมปราการขึ้นให้ชื่อว่า "ป้อมวิเศษสาร" การก่อสร้างยังไม่แล้วเสร็จ พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราชเสด็จสวรรคต

ต่อมาพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย รัชกาลที่ 2 ได้โปรดเกล้าฯ ให้สร้างป้อมวิเศษสารจนแล้วเสร็จ และดำเนินการสร้างป้อมปราการที่ค้างไว้แล้วเสร็จเมื่อวันที่ 7 เดือน 7 แรม 10 ค่ำ พ.ศ. 2358 และพระราชทานเมืองใหม่ว่า เมืองนครเขื่อนขันธ์ และสร้างป้อมปราการขึ้นอีก 9 ป้อม ทั้งสองฝั่งแม่น้ำเจ้าพระยา

ปัจจุบันเหลือซากเป็นป้อมแค่ 2 ป้อม ได้แก่ ป้อมปู้เจ้าสมิงพราย (ปัจจุบันเป็นโรงพยาบาลพระประแดง) และป้อมแผงไฟฟ้า (อยู่ด้านหน้าวัดของที่ว่ากล่าวเออ ใช้เป็นสถานที่พักผ่อนหย่อนใจ)

ในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว โปรดเกล้าฯ ให้เปลี่ยนนามนครเขื่อนขันธ์ เป็นจังหวัดพระประแดง เมื่อ พ.ศ. 2458 แบ่งการปกครองออกเป็น 3 อำเภอ คือ อำเภอเมือง อำเภอราชบุรีบูรณะ และอำเภอพระโขนง

ในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว โปรดเกล้าฯ ให้ยุบจังหวัดพระประแดงลงเป็นอำเภอพระประแดงขึ้นกับจังหวัดสมุทรปราการ เมื่อ พ.ศ. 2475 ส่วนอำเภอราชบุรีบูรณะไปขึ้นกับจังหวัดธนบุรี อำเภอพระโขนงไปขึ้นกับกรุงเทพมหานคร

ครั้นถึง พ.ศ. 2458 จังหวัดสมุทรปราการได้ถูกยุบรวมไปขึ้นกับจังหวัดกรุงเทพมหานคร อำเภอพระประแดงจึงต้องไปรวมขึ้นกับจังหวัดกรุงเทพมหานครด้วย

จนถึง พ.ศ. 2489 ได้ประกาศยกฐานะจังหวัดสมุทรปราการขึ้นอีก อำเภอพระประแดงจึงกลับมาขึ้นกับจังหวัดสมุทรปราการตามเดิมจนบัดนี้

4.4 ลักษณะภูมิประเทศ

ลักษณะภูมิประเทศของอำเภอพระประแดง เป็นที่ราบลุ่มน้ำท่วมถึงมีแม่น้ำเจ้าพระยาไหลผ่านความลาดชันไม่เกิน 1% ลักษณะของที่ราบบริเวณนี้จึงเป็นที่ราบซึ่งได้รับอิทธิพลจากน้ำ

ทะเลเป็นประจำ (Active Tidal Plat) น้ำทะเลจะเข้ามาท่วมพื้นที่ขณะน้ำขึ้น โดยผ่านเข้ามาตามคลองคำว่า ระดับพื้นที่โดยเฉลี่ยสูงกว่าระดับน้ำทั่วไปประมาณ 50-60 เซนติเมตร ที่ดินส่วนใหญ่เป็นเกษตรกรรม และบริเวณริมแม่น้ำส่วนใหญ่เป็นป่าจาก ส่วนโรงงานอุตสาหกรรมกระจายตัวอย่างตามแนวข้างถนนไปเจ้าสมิงพราย และถนนสุขสวัสดิ์ ซึ่งเป็นถนนสายหลัก

4.5 โครงสร้างทางธรณีวิทยาและลักษณะดิน

ลักษณะโครงสร้างทางธรณีวิทยาของบริเวณอำเภอพระประแดง เกิดจากการทรุดตัวของพื้นที่บริเวณลุ่มแม่น้ำเจ้าพระยาตอนล่าง ช่วงปลายยุค Tertiary และการตกตะกอนทับถม ตลอดจนช่วงเวลาของยุค Quaternary-Reunt จนเกิดเป็นที่ราบดินตะกอนลุ่มแม่น้ำ (Alluvium) ลักษณะดินเป็นดินเหนียวและดินโคลน มีความสามารถในการรับน้ำหนักต่ำ บริเวณอำเภอพระประแดงเป็นดินชุดสมุทรสงคราม ซึ่งเป็นดินที่เกิดจากตะกอนแม่น้ำข้างต้น เป็นดินลึก เนื้อดินเป็นดินเหนียวมีน้ำทะเลท่วมถึง อุ่มน้ำได้ดี ลักษณะดินเป็นดินเค็ม จึงทำให้ไม่เหมาะแก่การเพาะปลูกพืชประเภทข้าว เนื่องจากคุณสมบัติของการระบายน้ำเลวเหมาะแก่การปลูกพืชบางชนิด เช่น มะพร้าว และเนื่องจากบริเวณนี้ยังคงได้รับอิทธิพลจากน้ำทะเลอยู่

4.6 สภาพภูมิอากาศ

อำเภอพระประแดงเป็นส่วนหนึ่งของจังหวัดสมุทรปราการ จึงได้รับอิทธิพลของลมทะเลและลมมรสุมอยู่ตลอดเวลา อากาศจึงไม่ร้อนจัดหรือไม่หนาวจัด ความชื้นในอากาศสูง สภาพอากาศเป็นไปตามฤดูกาล

ฤดูร้อน เริ่มต้นจากเดือนมีนาคม ถึง เดือนพฤษภาคม

ฤดูฝน เริ่มต้นจากเดือนมิถุนายน ถึง เดือนตุลาคม

ฤดูหนาว เริ่มต้นจากเดือนพฤศจิกายน ถึง เดือนกุมภาพันธ์

ในช่วงเดือนมีนาคมถึงเดือนตุลาคม อำเภอพระประแดงจะอยู่ภายใต้อิทธิพลของลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเดือนตุลาคม ยังมีโอกาสได้รับพายุไต้ฝุ่นและพายุโซนร้อนซึ่งก่อตัวในทะเลจีนใต้ด้วย ทำให้ฝนตกหนัก ส่วนในเดือนพฤศจิกายนถึงเดือนกุมภาพันธ์ สภาพอากาศในช่วงนี้อยู่ภายใต้ลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือ ซึ่งประมาณน้ำฝนจะมีน้อยลง แต่ก็ในช่วงที่น้ำเหนือบ่า น้ำทะเลหนุน ซึ่งเป็นสาเหตุให้เกิดภาวะน้ำท่วมได้เช่นกัน

4.7 การคมนาคมขนส่ง

ในการเดินทางสัญจรไปมาเพื่อธุรกิจใดก็ตาม ตลาดจนการขนส่งวัตถุและสินค้าทางด้านอุตสาหกรรมไม่ว่าจะเป็นการติดต่อกันเองภายในพื้นที่ หรือการติดต่อที่เชื่อมโยงกับพื้นที่

ภายนอก สามารถใช้เส้นทางคมนาคมได้ 2 ทาง คือ ทางบก และทางน้ำ

4.7.1 การคมนาคมขนส่งทางบก นอกจากจะมีถนนสายหลักที่เชื่อมโยงระหว่างอำเภอประแดงกับกรุงเทพมหานคร และอำเภออื่น ๆ ที่อยู่ใกล้เคียงแล้ว ยังมีถนนสายต่าง ๆ ที่เชื่อมติดต่อกันระหว่างตำบลภายในอำเภออีกด้วย ถนนสายสำคัญได้แก่

ก. ถนนปู่เจ้าสมิงพราย แยกจากถนนสุขุมวิทในตำบลสำโรงเหนือตัดผ่านตำบลสำโรงใต้ และตำบลบางหญ้าแพรก ไปสิ้นสุดที่ท่าเรือโคยสารและแพขนานยนต์ที่บริการรับส่งผู้โดยสารและขนานพาหนะระหว่างถนนปู่เจ้าสมิงพราย กับอำเภอพระประแดงตลอด 24 ชั่วโมง ลักษณะของถนนปู่เจ้าสมิงพรายเป็นถนนคอนกรีต 4 ช่องทางรวมระยะทางยาว 6.192 กิโลเมตร

การที่ถนนปู่เจ้าสมิงพราย ตัดแยกจากถนนสุขุมวิท ซึ่งเป็นเส้นทางสายหลักในการติดต่อกับตัวเมืองสมุทรปราการและกรุงเทพมหานคร ตลอดจนเป็นถนนสายสำคัญของภาคตะวันออก นอกจากนี้ ถนนสุขุมวิทยังสามารถเชื่อมโยงเส้นทางด่วนสายบางนา-ท่าเรือ บางนา-ดาวคะนอง และบางนา-ดินแดง ทำให้การคมนาคมระหว่างอำเภอพระประแดงกับภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยใช้เส้นทางถนนพหลโยธิน และถนนมิตรภาพที่แยกจากถนนพหลโยธินที่จังหวัดสระบุรี เป็นไปได้สะดวกมากขึ้น

ข. ถนนสุขสวัสดิ์ เป็นเส้นทางที่เชื่อมต่อกับกรุงเทพมหานครโดยเริ่มจากวงเวียนใหญ่ ตัดผ่านเขตราษฎร์บูรณะของกรุงเทพมหานคร ตำบลพิ่ง-บางครุ-บางจาก ในอำเภอพระประแดง ผ่านตำบลปากคลองปลากด และตำบลแหลมฟ้าผ่า ในกิ่งอำเภอพระสมุทรเจดีย์ ซึ่งมีทางแยกเข้าพระสมุทรเจดีย์ไปสิ้นสุดที่ท่าเรือข้ามฟากไปยังเทศบาลเมืองสมุทรปราการ รวมความยาวทั้งสิ้น 16 กิโลเมตร เป็นถนนคอนกรีตขนาด 4 ช่องทาง และยังตัดผ่านต่อไปจนถึงป้อมพระจุลฯ

การใช้เส้นทางถนนสุขสวัสดิ์ สามารถเชื่อมโยงการติดต่อกันระหว่างอำเภอพระประแดงกับกรุงเทพมหานครฝั่งตะวันตก การติดต่อกับภาคตะวันตกสามารถใช้ถนนธนบุรี-ปากท่อ ที่แยกออกจากถนนสุขสวัสดิ์ในเขตราษฎร์บูรณะ หรือใช้ถนนเพชรเกษม ซึ่งเริ่มจากวงเวียนใหญ่ไปยังภาคใต้และภาคตะวันตกได้เช่นกัน

ถนนปู่เจ้าสมิงพราย และถนนสุขสวัสดิ์ ถือเป็นเส้นทางสำคัญของอำเภอพระประแดงในการติดต่อกับอำเภอเชิงวิบูลย์และสินค้าของโรงงานอุตสาหกรรม โกดังสินค้า และโซโล ซึ่งตั้งอยู่อย่างหนาแน่นตลอดสายของถนน รวมทั้งในชอสรุขาภิบาลต่าง ๆ ที่แยกไปจากถนนสายหลัก ทำให้เกิดปัญหาจราจรติดขัดตลอดทั้งวัน เนื่องจากรถยนต์ส่วนใหญ่เป็นรถบรรทุกสินค้าซึ่งมีความเร็วจำกัด ในช่วงเช้าและช่วงเย็นระหว่างเวลา 7.30-9.00 น. และ 16-00-18.00 น. ซึ่งเป็นช่วงที่พนักงานตามโรงงานและคลังสินค้า เข้าทำงานและเลิกงาน

จะมีรถบัสรับส่งพนักงานตลอดจนรถยนต์ส่วนบุคคล รถโดยสาร ประจำทางเพิ่มขึ้น ทำให้การจราจรคับคั่งกว่าปกติ

ค. ถนนเพชรหิรัญ เป็นเส้นทางสายสำคัญที่ใช้ติดต่อระหว่างตำบลต่าง ๆ ในเขตบางกระเจ้า โดยแยกจากถนนนครเขื่อนขันธ์ในเขตเทศบาลเมืองพระประแดง ตัดผ่านตำบลทรงคนอง ตำบลบางช้อ ตำบลบางกระสอบ ตำบลบางน้ำผึ้ง ตำบลบางกระเจ้า และไปสิ้นสุดที่ท่าเรือเพชรหิรัญ ซึ่งใช้ข้ามไปยังท่าเรือคลองเตย ในเขตตำบลบางกอบัว ฝักรจราจรมีทั้งส่วนที่ลาดยาง และส่วนที่เป็นคอนกรีต โดยส่วนรวมมีคุณภาพดีแต่ก็มีบางส่วนที่ชำรุด เช่น บริเวณเชิงสะพาน เนื่องจากเป็นถนนสายเดี่ยวที่ใช้ในการติดต่อธุรกิจและขนส่งวัตถุดิบเข้าสู่โรงงานอุตสาหกรรม และไซโลอบเมล็ดพืช ที่มีอยู่ในบริเวณนี้ ขนาดของถนนกว้างประมาณ 10 เมตร มีความยาวทั้งสิ้น 5.6 กิโลเมตร

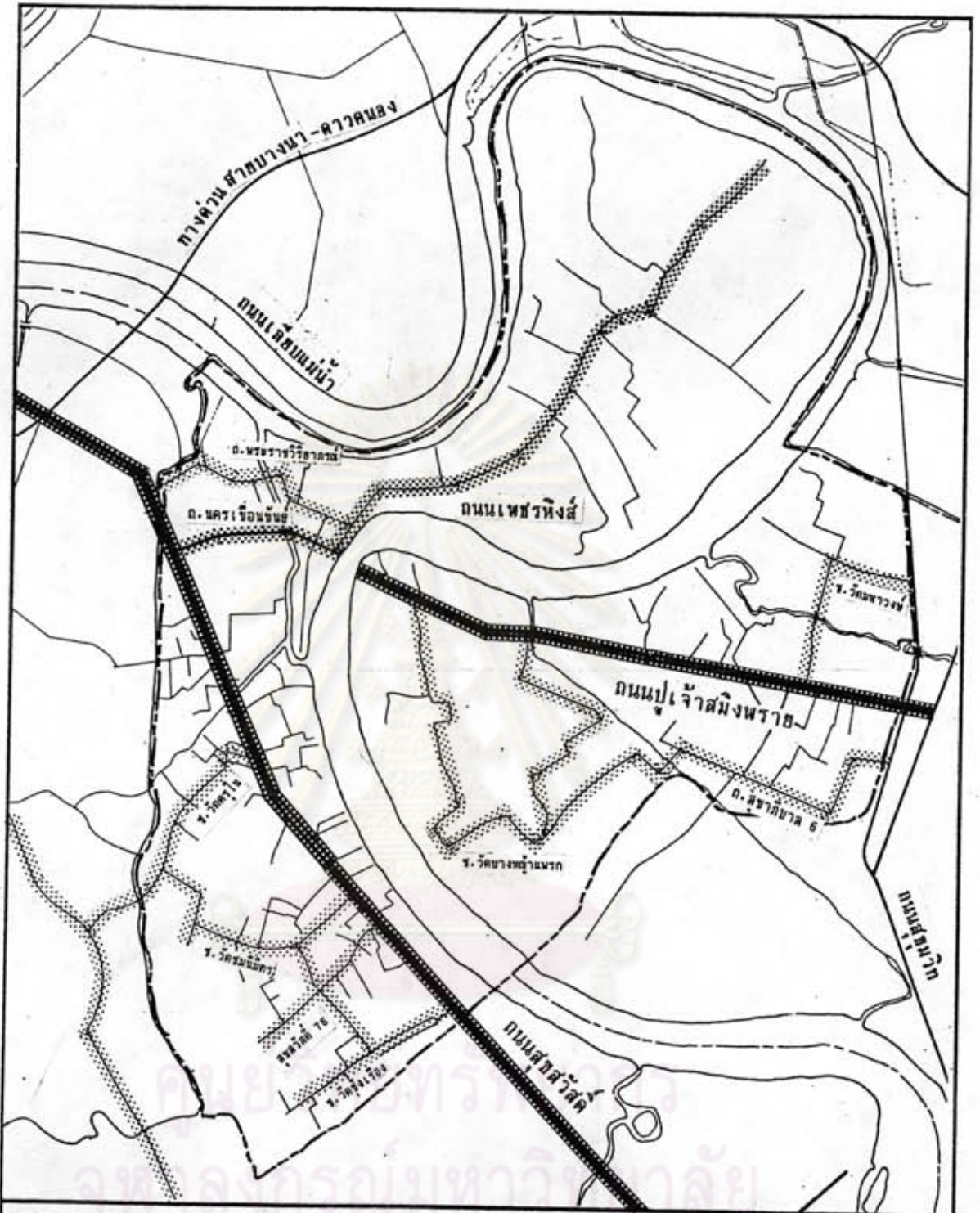
นอกจากนี้จะมีถนนเพชรหิรัญเป็นถนนสายหลักแล้ว ยังมีซอยย่อยแยกเข้าสู่ชุมชนและส่วนในตำบลต่าง ๆ ซึ่งส่วนใหญ่มีสภาพเป็นดินลูกรัง บางซอยก็เป็นหินคลุก เช่น ซอยบัวผึ่งพัฒนา ที่แยกเข้าสู่ตำบลบางกอบัว ซอยบางกระเจ้าที่ตัดเข้าสู่ตำบลบางกระเจ้า ส่วนซอยวัดทองแก้ว และซอยท่านา ในเขตตำบลบางช้อ มีฝักรจราจรเป็นคอนกรีตกว้างและแข็งแรง เนื่องจากเป็นที่ตั้งของคลังสินค้า และไซโล ทำให้ต้องรับน้ำหนักบรรทุกที่ผ่านเข้าออกไปมา

ง. ถนนนครเขื่อนขันธ์ เป็นถนนลาดยางขนาด 2 ช่องทาง มีความยาวประมาณ 1.8 กิโลเมตร เชื่อมต่อกับถนนสุขสวัสดิ์ที่เป็นเส้นทางติดต่อกับกรุงเทพมหานครมักจะมีปัญหาการจราจรติดขัด เนื่องจากเป็นถนนที่รองรับรถบรรทุกที่ข้ามฝั่งมาจากถนนปู่เจ้าสมิงพราย โดยทางแพขนานรถยนต์ และเป็นเส้นทางที่เชื่อมระหว่างถนนสุขสวัสดิ์กับถนนเพชรหิรัญ ซึ่งเป็นที่ตั้งของโรงงานอุตสาหกรรม คลังสินค้าและไซโลขนาดใหญ่หลายแห่ง ริมถนนนครเขื่อนขันธ์ ทั้ง 2 ข้างทาง เป็นอาคารพาณิชย์กรรม ส่วนใหญ่ทำการค้าเกี่ยวกับอะไหล่รถยนต์ อุปกรณ์ก่อสร้าง เฟอร์นิเจอร์ และค้าไม้เก่า

นอกจากถนนสายสำคัญทั้ง 4 สาย ที่ได้กล่าวมา ยังมีถนนซอยอื่น ๆ ที่เชื่อมโยงการเดินทางภายในตำบล เช่น ถนนบางหัวเสือ ที่แยกจากถนนปู่เจ้าสมิงพรายผ่านตำบลบางหญ้าแพรกเข้าสู่ ตำบลบางหัวเสือ และสามารถเชื่อมกับซอยหุภุมิตรออกสู่ถนนรางรถไฟสายเก่าในตำบลสำโรงใต้ ซอยมทาวงษ์ ซึ่งเชื่อมโยงพื้นที่ตอนเหนือของตำบล สำโรงใต้ ซอยวัดช้างเรื่อง ซอยวัดชมนิมิตร ในตำบลบางจาก ซึ่งสามารถเชื่อมติดต่อกับซอยวัดครุในตำบลบางครุได้ ถนนทรงธรรมซึ่งแยกจากถนนเจริญนคร ถนนซอยเหล่านี้นอกจากจะทำให้การเดินทางในพื้นที่เป็นไปได้ทั่วถึงแล้ว ยังต้องรองรับการขยายตัวของอุตสาหกรรม ซึ่งอ้อมตัวมาจากถนนสายหลัก ถนนส่วนใหญ่จะมีขนาดเล็กและแคบ สภาพทรุดโทรม เนื่องจากมีรถบรรทุก

วิวัฒนาการของย่านอุตสาหกรรมพระประแดงและแนวทางพัฒนา

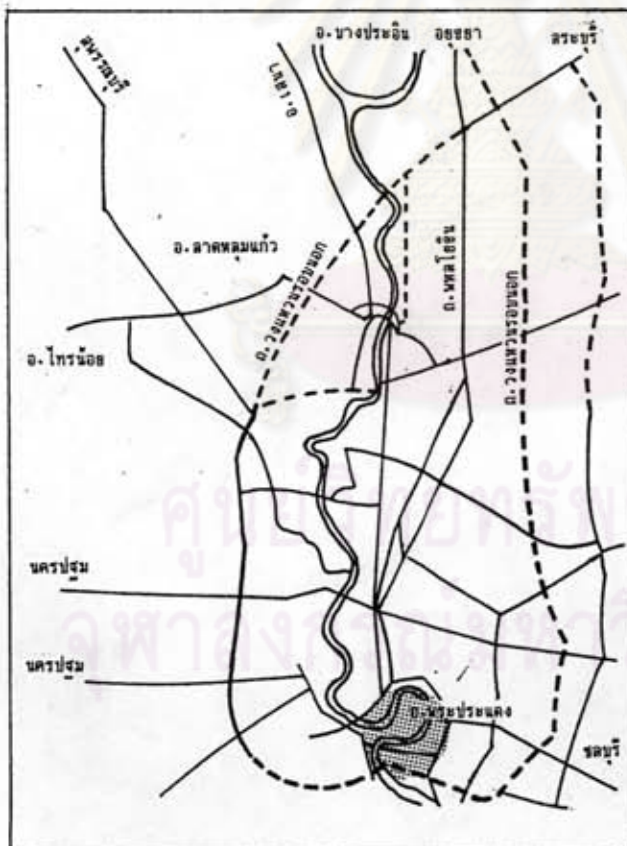
แสดง โครงข่ายถนนและลำดับความสำคัญของถนนในอำเภอพระประแดง		แผนที่ 4.3
สัญลักษณ์	<ul style="list-style-type: none"> ถนนสายหลัก ถนนสายรอง ถนนซอย ซอย 	<p>น.</p>
		มาตราส่วน 1 : 60,000

ขนาดใหญ่วิ่งเข้าออกไปมา

สำหรับโครงการตัดถนนวงแหวนรอบนอกด้านตะวันออก กรมทางหลวง ได้กำหนดพื้นที่ตั้งแต่อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ เขตพระโขนง เขตบางกะปิ เขตมีนบุรี และเขตบางเขน กรุงเทพมหานคร และช่วงบริเวณลำลูกกา ชัยพฤกษ์ คลองหลวง จังหวัดปทุมธานี อำเภอวังน้อย อำเภอบางปะอิน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา รวมระยะทางจาก ช่วงลำโรง-บางปะอิน ทั้งสิ้น 40 กิโลเมตร ไม่รวมโครงการสร้างอุโมงค์ลอดแม่น้ำเจ้าพระยา ในเขตอำเภอพระประแดง ที่ทางกรมจะมอบหมายให้เอกชนเป็นผู้จัดทำ

ส่วนโครงการตัดถนนวงแหวนรอบนอกด้านตะวันตกคือ ช่วงบางขุน-บางปะอิน เพื่อระบายการจราจรที่คับคั่งในเขตเมือง และจากช่วงอำเภอบางขุนหากมีการตัดถนนลงมาจากใต้บรรจบกับถนนแจ้งวัฒนะ ซึ่งเป็นจุดสิ้นสุดของระบบทางด่วนชั้นที่ 2 บางโคล่-แจ้งวัฒนะ

แผนที่ 4.4 แสดงแนวถนนวงแหวน

โครงการตัดถนนวงแหวนรอบนอกจะช่วยรองรับปริมาณการจราจร และช่วยให้การขนส่ง จากอำเภอพระประแดงไปสู่ภาคต่าง ๆ ของประเทศได้สะดวกยิ่งขึ้น โดยเฉพาะภาคเหนือ และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ อย่างไรก็ตาม ก็ควรมีการประกาศควบคุมประเภทการใช้ที่ดินตลอด 2 ข้างทางของถนนวงแหวนรอบนอกเพื่อป้องกันการก่อสร้างของบ้านจัดสรร และโรงงานอุตสาหกรรม ซึ่งเป็นเหตุหนึ่งที่ทำให้เกิดการจราจรติดขัด

4.7.2 การคมนาคมขนส่งทางน้ำ จากสภาพที่มีแม่น้ำเจ้าพระยาไหลผ่าน แบ่งอำเภอพระประแดงออกเป็น 2 มิ่ง และมีระบบคลองต่าง ๆ ที่สามารถเข้าถึงพื้นที่ได้อย่างทั่วถึง ทำให้การคมนาคมทางน้ำ ที่มีมาตั้งแต่ในอดีตคงความสำคัญมาจนถึงปัจจุบัน คลองสำคัญ ๆ ในอำเภอพระประแดง

- ได้แก่ คลองลำโรง คลองขุด คลองบางหญ้าแพรก คลองผู้ใหญ่เปิว คลอง

คลองตาเซี๊ยะ คลองบางหัวเลื้อบน คลองบางโปรง และคลองบางมี้าช ซึ่งเป็นคลองทางฝั่ง
ตะวันออก ส่วนคลองทางฝั่งตะวันตกได้แก่ คลองลัดหลวง คลองแขก คลองครุ คลองตาขวาง
คลองบางจาก คลองท่าเกวียน คลองในเขตบางกะเจ้า ได้แก่ คลองบางกะเจ้า คลองบางน้ำผึ้ง
คลองช้ายเอ็ด คลองเจ้า คลองบางชอ ฯลฯ

การใช้ประโยชน์จากแม่น้ำลำคลองในอำเภอพระประแดงสามารถแบ่งได้ดังนี้

ก. เพื่อใช้ในการเดินทาง การสัญจรไปมาเพื่อติดต่อระหว่างพื้นที่ฝั่ง
ตะวันออก และพื้นที่ฝั่งตะวันตก ของแม่น้ำเจ้าพระยา จะอาศัยท่าเรือโดยสารรับส่งผู้โดยสาร
และแพขนานยนต์สำหรับขนพาหนะ บรรทุกสินค้าและวัตถุดิบเพื่อการอุตสาหกรรม ซึ่งให้บริการ
ตลอด 24 ชั่วโมง ท่าเรือโดยสารและแพขนานยนต์ที่สำคัญในอำเภอพระประแดงได้แก่

- ท่าเรือพระประแดง ตั้งอยู่ที่หน้าว่าการอำเภอพระประแดง
- ท่าเรือข้ามฟากนาวาสุมทร เป็นแพขนานยนต์ใช้บรรทุกรถยนต์ข้าม

ฟากจากฝั่งถนนปู่เจ้าสมิงพรายไปยังฝั่งอำเภอพระประแดง

- ท่าเรือข้ามฟากเกตรา เป็นแพขนานยนต์ อยู่ใกล้กับท่านาวาสุมทร
- ท่าเรืออาฮีโนะโมะโตะ บริเวณอำเภอพระประแดง ข้ามไปยัง

บริเวณท่าเรือวิบูลย์ศรี ตำบลท้ายบ้าน อำเภอเมืองสมุทรปราการ

เส้นทางคลองลัดหลวง เป็นทางสัญจรทางน้ำในฝั่งตะวันตกที่ได้รับ

ความนิยมจากประชาชน เขตอำเภอพระประแดงและบริเวณใกล้เคียง จะมีเรือหางยาวรับส่ง
ผู้โดยสารจากท่าเรือตลาดพระประแดงไปยังท่าสาธุประดิษฐ์ กรุงเทพมหานคร สำหรับบริเวณ
บางกะเจ้าในส่วนที่เป็นชุมชนอยู่ติดกับแม่น้ำ ยังคงใช้เรือหางยาวรับส่งคนภายในพื้นที่และข้าม
ไปยังฝั่งกรุงเทพมหานคร ท่าเรือที่สำคัญในเขตบางกะเจ้าได้แก่

- ท่าเรือเพชรหึงส์ อยู่ตรงปลายสุดของถนนเพชรหึงส์ และท่าเรือ
ของวัดบางกอบัวซึ่งอยู่ห่างออกไป 500 เมตร แต่ใช้เฉพาะท่าขึ้นเท่านั้น ท่าเรือทั้ง 2 ท่านี้
ข้ามฟากระหว่างวัดบางกอบัว และท่าเรือวัดคลองเตย

- ท่าเรือชอสมบางกะเจ้า เป็นท่าเล็ก ๆ แต่มีประชาชนใช้บริการ
ค่อนข้างมาก เนื่องจากเป็นท่าที่อยู่ตรงข้ามกับท่าเรือวัดคลองเตย

- ท่าเรือวัดบางกระเจ้านอก เป็นท่าเรือวัดแต่ให้บริการแก่ประชาชน
ทั่วไป ไม่มีเรือจอดคอยแต่จะมีเรือผ่านและแวะรับไปส่งยังท่าต่าง ๆ

- ท่าเรือวัดบางน้ำผึ้งนอก มีเรือที่ใช้ข้ามฝั่งไปยังวัดบางนาในแขวง
บางนาเขตพระโขนง ซึ่งเป็นจุดขึ้นลงของทางด่วนสายบางนา-ดินแดง หรือไปยังเขตต่าง ๆ
ของกรุงเทพมหานคร ประชาชนในละแวกตำบลบางน้ำผึ้งมาใช้บริการท่าเรือนี้ทั้งสิ้น เนื่องจาก
สะดวกกว่าการออกไปใช้รถประจำทาง และการบริการท่าเรือก็มีเงินเก็บตลอดคืน

ข. เพื่อใช้ในการขนส่งสินค้า โดยมีแม่น้ำเจ้าพระยาเป็นเส้นทางสายหลักขนส่งวัตถุดิบและสินค้าให้กับโรงงานอุตสาหกรรม ไซโลและคลังสินค้า ซึ่งตั้งอยู่ทั้งสองฝั่งของแม่น้ำ นอกเหนือจากลำเลียงวัตถุดิบและผลผลิตไปยังแหล่งตลาดในเขตจังหวัดสมุทรปราการ กรุงเทพมหานคร หรือจังหวัดอื่น ๆ ภายในประเทศแล้ว เรือสินค้าขนาดใหญ่ที่ขนส่งระหว่างประเทศก็จะผ่านลำน้ำของอำเภอพระประแดงเพื่อเทียบท่าที่ท่าเรือกรุงเทพฯ ส่วนคลองต่าง ๆ ในพื้นที่ปัจจุบันส่วนใหญ่ไม่ได้ใช้ในการขนส่งใด ๆ เนื่องจากลำคลองแคบและตื้นเขิน จะมีเพียงส่วนน้อยเท่านั้นที่ยังใช้ขนส่งผลผลิตทางการเกษตรจากสวนมายังตลาดในอำเภอ

ค. เพื่อใช้ในการเกษตร ในสมัยก่อนการใช้ที่ดินส่วนใหญ่ของอำเภอพระประแดงจะเป็นเกษตรกรรม ซึ่งมีทั้งการทำนาข้าว การทำสวนผักและสวนผลไม้ น้ำในลำคลองต่าง ๆ จึงมีความสำคัญสูงทางการเกษตรและการอุปโภค จนถึงปัจจุบันแม้ว่าพื้นที่เกษตรกรรมจะลดน้อยลง แต่ในส่วนที่เป็นเรือสวนซึ่งอยู่ตอนในของพื้นที่ ชาวสวนก็ยังคงอาศัยน้ำจากแม่น้ำและลำคลองต่าง ๆ เพื่อการเกษตรกรรม

ง. เพื่อใช้เป็นทางระบายน้ำ นอกเหนือจากประโยชน์ต่าง ๆ ที่กล่าวมาแล้วลำคลองต่าง ๆ ในอำเภอพระประแดงยังเป็นทางระบายน้ำของชุมชนต่าง ๆ ด้วย ทางระบายน้ำของคลองต่าง ๆ จะไหลลงสู่มแม่น้ำเจ้าพระยา ซึ่งเป็นทางระบายน้ำที่ใหญ่ที่สุดของประเทศ และจะไหลออกสู่อ่าวไทยในที่สุด แต่ปัจจุบันคุณภาพน้ำในแม่น้ำและลำคลองส่วนใหญ่เน่าเสียเนื่องจากการปล่อยน้ำเสียจากโรงงานอุตสาหกรรม น้ำทิ้งขยะจากชุมชน ทำให้ทางระบายน้ำอุดตัน เมื่อน้ำมีปริมาณมากขึ้นจึงเกิดน้ำเน่าเสียท่วมในพื้นที่อำเภอพระประแดง ผลร้ายที่เกิดจากน้ำเสียนอกจากจะก่อให้เกิดมลภาวะทางด้านกลิ่นแล้ว น้ำเสียในคลองต่าง ๆ ก็ยังเป็นตัวทำลายความอุดมสมบูรณ์ในพื้นที่เกษตรกรรมด้วย

4.8 ระบบสาธารณูปโภคและสาธารณูปการ

จากลักษณะที่เป็นย่านอุตสาหกรรมอย่างเห็นได้ชัดในอำเภอพระประแดง ระบบสาธารณูปโภค และสาธารณูปการ จึงเป็นปัจจัยสำคัญอีกตัวหนึ่งในการดึงดูดให้มีการก่อตั้งโรงงานกิจกรรม ขณะเดียวกันก็เป็นปัจจัยที่จะส่งผลให้การดำเนินกิจการโรงงานอุตสาหกรรมอย่างราบรื่น ระบบสาธารณูปโภค และสาธารณูปการที่สำคัญในอำเภอพระประแดง ได้แก่

4.8.1 การไฟฟ้า การให้บริการด้านไฟฟ้าในพื้นที่เป็นไปอย่างทั่วถึงทุกตำบล โดยอยู่ในการควบคุมดูแลของการไฟฟ้านครหลวง ซึ่งแบ่งเป็นเขตการให้บริการ 2 แห่ง คือ

- สำนักงานเขตสมุทรปราการ บริการครอบคลุมพื้นที่ทั้งหมดทางฝั่งตะวันออกของอำเภอพระประแดง โดยมีสถานีไฟฟ้าย่อยที่ตั้งอยู่บนถนนปู่เจ้าสมิงพราย 2 แห่ง คือ สถานีไฟฟ้าย่อยสำโรง และสถานีไฟฟ้าย่อยวัดทองคัง

- สำนักงานเขตราชบุรีพระ กรุงเทพมหานคร ครอบคลุมบริการไฟฟ้าฝั่งตะวันตกของอำเภอพระประแดง จนถึงกิ่งอำเภอพระสมุทรเจดีย์ และพื้นที่บางส่วนในเขตราชบุรีพระ โดยมีสถานีไฟฟ้าอ้อยพระประแดง สถานีไฟฟ้าอ้อยบางกระเจ้า สถานีไฟฟ้าอ้อยบางปลาแดด สถานีไฟฟ้าอ้อยสรรพสามิต และสถานีไฟฟ้าอ้อยราชบุรีพระ กระจายอยู่ทั่วไปในพื้นที่ดังกล่าว

สถานีไฟฟ้าอ้อยจัดตั้งขึ้นเพื่อเพิ่มกำลังส่งกระแสไฟฟ้า นอกจากนี้ยังมีการติดตั้งหม้อแปลงไฟฟ้าขนาด 12 กิโลวัตต์ เพื่อแปลงไฟฟ้าจากสายส่งไฟฟ้าเป็นกำลังไฟขนาด 380 โวลต์ และ 220 โวลต์ เพื่อใช้ในโรงงานอุตสาหกรรม แต่เนื่องจากอำเภอพระประแดงเป็นย่านอุตสาหกรรม มีโรงงานอุตสาหกรรมขนาดใหญ่หลายแห่ง จนบางครั้งก่อให้เกิดปัญหาไฟตก ส่งผลเสียต่อการผลิตทางอุตสาหกรรม อย่างไรก็ตาม การจัดตั้งโรงจักรไฟฟ้าพระนครใต้ของการไฟฟ้าฝ่ายผลิตที่ตำบลบางโปร้ง อำเภอเมืองสมุทรปราการ สามารถผลิตกำลังไฟฟ้าได้ถึง 1,000,000 กิโลวัตต์ ซึ่งน่าจะทำให้จังหวัดสมุทรปราการมีปริมาณไฟฟ้าใช้อย่างเพียงพอ

4.8.2 การประปา การให้บริการทางด้านประปา อยู่ในารควบคุมดูแลของการประปานครหลวง สำนักงานประปาสาธาสมุทรปราการ ซึ่งมีพื้นที่ความรับผิดชอบด้านทิศเหนือจรดคลองพระโขนงทิศใต้ และทิศตะวันออก จรดเขตจังหวัดสมุทรปราการ และทิศตะวันตกจรดแม่น้ำเจ้าพระยา สำหรับพื้นที่ที่เหลือของอำเภอพระประแดง และกิ่งอำเภอพระสมุทรเจดีย์ ซึ่งอยู่ทางตะวันตกของแม่น้ำเจ้าพระยา จะอยู่ในารควบคุมของสำนักงานประปาสาธาตั้งขึ้น

เนื่องจากการให้บริการสามารถครอบคลุมเพียงพื้นที่บางส่วน คือ เขตเทศบาล และสุขาภิบาล ส่วนในเขตบางกระเจ้ายังคงใช้น้ำฝนและน้ำบาดาลเป็นหลัก มีการติดตั้งบ่อน้ำบาดาลและทำเป็นระบบประปาหมู่บ้าน แต่เดิมนั้นความต้องการน้ำประปามีไม่เพียงพอสำหรับย่านอุตสาหกรรมพระประแดง บางส่วนของภาคอุตสาหกรรมจะบ่อน้ำบาดาลมาใช้เพื่อทดแทนการขุดน้ำและประหยัดค่าใช้จ่าย อันเป็นเหตุให้แผ่นดินทรุด บางโรงงานก็แก้ไขด้วยการขุดน้ำ ซึ่งจะมีรถบรรทุกนำมาขาย

ในเดือนพฤษภาคม 2532 ได้มีการจัดตั้งสถานีสูบน้ำสำโรงเพิ่มอีก 1 แห่ง มีความสามารถสูบน้ำได้วันละ 600,000 ลูกบาศก์เมตร แจกจ่ายครอบคลุมพื้นที่จังหวัดสมุทรปราการทั้ง 2 ฝั่ง โดยสร้างท่อส่งน้ำ ลอดใต้แม่น้ำเจ้าพระยาในพื้นที่อำเภอพระประแดง ปัจจุบันมีการสูบน้ำสูงสุดวันละ 275,000 ลูกบาศก์เมตร ในขณะที่ความต้องการใช้น้ำประปาในอำเภอพระประแดงทั้งหมด เฉลี่ยประมาณวันละ 138,000 ลูกบาศก์เมตร ทำให้บริการน้ำประปาเพียงพอแก่ความต้องการของโรงงานอุตสาหกรรมในย่าน

4.8.3 โทรศัพท์ การให้บริการโทรศัพท์ในอำเภอพระประแดง อยู่ในเขตความรับผิดชอบของชุมสายโทรศัพท์ปู้เจ้าสมิงพราย และชุมสายโทรศัพท์ราชบุรีพระ การให้บริการ

ส่วนใหญ่ครอบคลุมพื้นที่เกือบทั้งหมดของอำเภอพระประแดง ยกเว้นในเขตบางกะเจ้า แต่ก็มีบริการโทรศัพท์สาธารณะบริการตลอดสายของถนนเพชรพิงส์ ส่วนตำบลบางยอและตำบลทรงคนอง จะมีการขอโทรศัพท์ส่วนตัวเป็นบางแห่ง คือ ตามโรงงานอุตสาหกรรม เนื่องจาก บริเวณดังกล่าวมีพื้นที่ติดต่อกับเขตเทศบาลและมีความเจริญแบบเมืองเป็นกลุ่มชุมชนหนาแน่น

ชุมสายโทรศัพท์ปูเจ้าสีมิงพราย และชุมสายโทรศัพท์ราษฎร์บูรณะ มีการให้บริการเลขหมายโทรศัพท์ทั้งหมดประมาณ 18,900 เลขหมาย และมีขอคำร้องขอการติดตั้งโทรศัพท์ประมาณ 111,000 เลขหมาย โดยคงค้างในชุมสายโทรศัพท์ปูเจ้าสีมิงพรายประมาณ 4,000 เลขหมาย และในชุมสายโทรศัพท์ ราษฎร์บูรณะประมาณ 10,700 เลขหมาย

โครงการขยายบริการโทรศัพท์ ได้มีการเชิญชวนภาคเอกชนเข้าร่วมในการลงทุน โดยกำหนดระยะดำเนินการในช่วง พ.ศ. 2535-2539 รวมทั้งสิ้น 3 ล้านเลขหมาย โดยกำหนดเป็นเลขหมายที่จะต้องขยายในเขตโทรศัพท์นครหลวงประมาณ 2 ล้านเลขหมาย และในเขตโทรศัพท์ภูมิภาคประมาณ 1 ล้านเลขหมาย ซึ่งจะทำการบริการโทรศัพท์เป็นไปได้อย่างทั่วถึงมากขึ้น ปัจจุบันโทรศัพท์มือถือและวิทยุสื่อสารของการสื่อสารแห่งประเทศไทย กำลังมีบทบาทในการลดการขาดแคลน และสามารถแก้ไขปัญหาโทรศัพท์ในช่วงเวลาที่ธุรกิจมักมีปัญหาในการติดต่อโทรศัพท์ได้ ขณะเดียวกันก็ส่งผลต่อการเลือกตั้งของโรงงานอุตสาหกรรม ทำให้อุตสาหกรรมมีอิสระในการเลือกตั้งมากขึ้น หรือสามารถจะเลือกตั้งที่อยู่ลึกเข้าไปในพื้นที่ที่ไม่มีบริการโทรศัพท์ได้

4.8.4 การรักษาความสะอาด การให้บริการเก็บขยะมูลฝอยในอำเภอพระประแดง มีเฉพาะในเขตเทศบาลและสุขาภิบาลเท่านั้น ในเขตเทศบาลมีรถขยะจำนวน 4 คัน และมีพนักงานทำความสะอาด 67 คน เก็บขยะได้วันละ 26 คัน ส่วนในเขตสุขาภิบาลซึ่งครอบคลุมพื้นที่ทั้ง 2 มิ่งของอำเภอ มีรถเก็บขยะอยู่ฝั่งละ 5 คัน โดยมีพนักงานประจำรถ คันละ 5 คน ทั้งหมดจัดเก็บขยะได้ประมาณวันละ 454 คิวบิกเมตร จากขยะทั้งหมดประมาณ 2,076 คิวบิกเมตรต่อวัน จากผลสำรวจปริมาณขยะในเขตสุขาภิบาล เมื่อเดือน กรกฎาคม พ.ศ. 2533 คาดว่าเป็นขยะที่เกิดจากครัวเรือนประมาณวันละ 1,795 คิวบิกเมตร และเป็นขยะที่เกิดจากโรงงานอุตสาหกรรม 281 คิวบิกเมตรต่อวัน ทำให้มีปริมาณขยะตกค้างอยู่ในพื้นที่ประมาณวันละ 1,622 คิวบิกเมตร สภาพกองขยะจึงสามารถพบเห็นได้ทั่วไปตามชอยต่าง ๆ

การกำจัดขยะ ทางสุขาภิบาลและเทศบาล จะนำขยะไปฝังในบริเวณที่ของเอกชน โดยเสียเป็นค่าเช่ารายเดือน ส่วนในพื้นที่บริการการจัดเก็บขยะเข้าไปไม่ถึงชาวบ้านและโรงงานอุตสาหกรรม จะกำจัดขยะกันเองด้วยการเผา และในส่วนของชุมชนและอุตสาหกรรมที่อยู่ริมน้ำ ก็จะทิ้งขยะลงในแม่น้ำลำคลองโดยตรง ทำให้เกิดปัญหามลภาวะติดตามมา นอกเหนือจากปัญหาเรื่องขยะ

4.8.5 การรักษาความปลอดภัยและการป้องกันอัคคีภัย ในอำเภอพระประแดงมีเจ้าหน้าที่ตำรวจทั้งหมด 236 นายโดยขึ้นอยู่ สภอ. พระประแดง 133 นาย และสภอ. สำโรงใต้ 103 นาย ลักษณะของคดีที่เกิดขึ้นในอำเภอสาทรกรมพระประแดงประมาณร้อยละ 50 เป็นคดีการเล่นพนัน คดียาเสพติดร้อยละ 27 คดีลักทรัพย์ร้อยละ 6 คดีทำร้ายร่างกาย ร้อยละ 3 และคดีประเภทอื่น ๆ ร้อยละ 14

ส่วนการป้องกันอัคคีภัยนั้น ในปี 2533 ได้เกิดคดีเพลิงไหม้ในอำเภอพระประแดงประมาณ 50 ครั้ง ส่วนใหญ่เกิดจากสาเหตุไฟฟ้าลัดวงจรและความประมาท ในเขตเทศบาลเมืองพระประแดงมีรถดับเพลิง จำนวน 5 คัน และในเขตสุขาภิบาลมีรถดับเพลิงจำนวน 3 คัน โดย 1 คัน ได้แยกไปประจำสุขาภิบาลฝั่งตำบลสำโรงใต้ โดยมีพนักงานดับเพลิงประจำรถประมาณคันละ 5-6 คน เนื่องจากอำเภอพระประแดงเป็นย่านอุตสาหกรรมเก่า มีโรงงานอุตสาหกรรมหลากหลายประเภทกระจุกตัวอย่างหนาแน่น เช่น อุตสาหกรรมสิ่งทอ อุตสาหกรรมแปรรูปไม้ อุตสาหกรรมเคมีภัณฑ์ และผลิตภัณฑ์พลาสติก ซึ่งง่ายต่อการติดไฟ เมื่อเกิดอัคคีภัยขึ้นจึงลุกลามได้อย่างรวดเร็ว การป้องกันอัคคีภัยสำหรับโรงงานอุตสาหกรรมได้มีการจัดเจ้าหน้าที่ป้องกันอัคคีภัยไปอบรมเรื่องการป้องกันอัคคีภัยให้กับพนักงานตามโรงงานอุตสาหกรรม ขณะเดียวกันก็มีการสำรวจแหล่งน้ำต่าง ๆ เพื่อใช้ในการป้องกันอัคคีภัยเป็นการเตรียมพร้อมเมื่อเกิดไฟไหม้ตลอดจนการสร้างท่อแห้งและสำรองเคมีดับเพลิงไว้ตามโรงงานอุตสาหกรรม

4.8.6 การระบายน้ำ จากลักษณะภูมิประเทศของอำเภอพระประแดงที่มีแม่น้ำไหลผ่านและมีระบบคลองเป็นโครงข่ายอย่างทั่วถึงในพื้นที่ แม่น้ำลำคลองเหล่านี้จึงกลายเป็นเส้นทางสัญจรและเป็นทางระบายน้ำหลัก ที่ระบายน้ำจะมีอยู่ในเฉพาะเขตเทศบาลเท่านั้น โดยเป็นโครงข่ายไปตามถนนสายต่าง ๆ เขตสุขาภิบาลการระบายน้ำบริเวณ 2 ข้างทางของถนนสุขสวัสดิ์และถนนปู่เจ้าสมิงพราย หรือถนนชอยบางแห่ง จะมีลักษณะรางน้ำเล็ก ๆ ซึ่งเกิดจากการขุดดินมาถมทำถนน แต่เมื่อมีเกิดกิจกรรมการใช้ที่ดินประเภทต่าง ๆ ก็จะมีถมรางน้ำนั้น เพื่อทำทางเข้าหรือถมเป็นชอยเพื่อเข้าสู่พื้นที่ที่อยู่ลึกเข้าไป ประกอบกับปัญหาการทิ้งขยะและการปล่อยน้ำเสีย ทำให้ทางระบายน้ำอุดตันและเกิดสภาพน้ำเสีย เมื่อถึงช่วงเวลาน้ำในแม่น้ำเจ้าพระยาขึ้นหรือเวลาฝนตกหนัก จึงเกิดปัญหาน้ำท่วมขังในพื้นที่อำเภอพระประแดง

4.8.7 สถาบันทางการเงิน จังหวัดสมุทรปราการมีสถาบันทางการเงินอันประกอบด้วย ธนาคารพาณิชย์ 43 ธนาคารออมสิน 8 สาขา ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร 1 สาขา และบริษัทประกันภัย 8 สาขา โดยกระจายไปตามพื้นที่อำเภอต่าง ๆ ของจังหวัด ส่วนในอำเภอพระประแดง มีสาขาของธนาคารพาณิชย์จำนวน 14 สาขา ธนาคารออมสิน 3 สาขา และบริษัทประกันภัย 1 สาขา แต่จากสภาพพื้นที่ของอำเภอที่ต่อเนื่องกับกรุงเทพมหานคร ซึ่งเป็นแหล่งเงินทุนและเป็นศูนย์รวมของสถาบันทางการเงินต่าง ๆ ทำให้อำเภอ

อุตสาหกรรมพระประแดงมีความสะดวกในการติดต่อเรื่องแหล่งเงินทุน

4.9 ลักษณะทางเศรษฐกิจ

4.9.1 โครงสร้างทางเศรษฐกิจของภาคกรุงเทพฯ และปริมณฑล

จากตารางที่ 4.3 และ 4.4 จะพบว่าในปี 2527 ผลิตภัณฑ์ภาคกรุงเทพฯ และปริมณฑลมีมูลค่าเท่ากับ 172,351.872 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 45.27 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมประชาชาติ โดยที่กรุงเทพมหานครเป็นจังหวัดที่มีมูลค่าผลิตภัณฑ์สูงสุดคือ 141,230.694 ล้านบาท รองลงมาคือจังหวัดสมุทรปราการ 14,810.178 ล้านบาท หรือคิดเป็นร้อยละ 81.94 และ 8.59 ของมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมภาคตามลำดับ

จากมูลค่าผลิตภัณฑ์รวมภาค พบว่า มูลค่าการผลิตในสาขาคหุขุมมีสัดส่วนสูงสุดคือร้อยละ 53.33 ของมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมภาค หรือคิดเป็นเงินเท่ากับ 91,908.857 ล้านบาท รองลงมาคือ สัดส่วนการผลิตในสาขาคหุขุมและสาขาปรุมภูมิ คิดเป็นร้อยละ 43.30 และ 3.37 ของมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมภาค ตามลำดับ ซึ่งกรุงเทพมหานครเป็นจังหวัดที่มีสัดส่วนมูลค่าผลิตภัณฑ์สูงสุดในแต่ละสาขาการผลิตทั้ง 3 สาขา คือสาขาปรุมภูมิ (37.51%) สาขาคหุขุม (76.06%) และสาขาคหุขุม (89.52%) จังหวัดสมุทรปราการ เป็นจังหวัดที่มีสัดส่วนมูลค่าการผลิตทั้งในสาขาคหุขุม (13.69%) และสาขาคหุขุม (8.59%) สูงเป็นอันดับสองรองจากกรุงเทพมหานคร ส่วนจังหวัดนครปฐม เป็นจังหวัดที่มีสัดส่วนมูลค่าการผลิตสูงสุดรองจากกรุงเทพฯ ในสาขาปรุมภูมิ (21.28%)

ในปี 2531 สัดส่วนในแต่ละสาขาการผลิตของจังหวัดต่างๆ ในภาคกรุงเทพฯ และปริมณฑลยังคงมีค่าใกล้เคียงกับสัดส่วนในปี 2527 ผลิตภัณฑ์มวลรวมของภาคมีมูลค่าเท่ากับ 258,152.080 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 50.37 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมประชาชาติ โดยเพิ่มขึ้นจากปี 2527 เป็นเงิน 85,800.208 ล้านบาท ซึ่งกรุงเทพมหานครยังคงเป็นจังหวัดที่มีมูลค่าผลิตภัณฑ์สูงสุดคือ 211,420.174 ล้านบาท รองลงมาคือ จังหวัดสมุทรปราการ 23,174.860 ล้านบาท หรือคิดเป็นร้อยละ 81.90 และ 8.98 ของมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมภาค ตามลำดับ

จากมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมภาค พบว่า มูลค่าการผลิตในสาขาคหุขุมมีสัดส่วนสูงสุด คือ ร้อยละ 53.98 ของมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมภาค หรือคิดเป็นเงินเท่ากับ 139,358.094 ล้านบาท รองลงมาคือ สัดส่วนการผลิตในสาขาคหุขุมและสาขาคหุขุม คิดเป็นร้อยละ 43.34 และ 2.68 ของมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมภาค ตามลำดับ โดยที่กรุงเทพมหานครเป็นจังหวัดที่มีสัดส่วนมูลค่าผลิตภัณฑ์สูงสุดในแต่ละสาขาการผลิตทั้ง 3 สาขา คือสาขาปรุมภูมิ (38.61%) สาขาคหุขุม (75.57%) และสาขาคหุขุม (89.12%) จังหวัดสมุทรปราการ เป็นจังหวัดที่มีสัดส่วนมูลค่าการผลิตทั้งในสาขาคหุขุม (13.83%) และสาขา

คดีขุม (8.98%) สูงเป็นอันดับสองรองจากกรุงเทพมหานคร และจังหวัดนครปฐมยังคงเป็นจังหวัดที่มีสัดส่วนมูลค่าการผลิตสูงรองจากกรุงเทพมหานครในสาขาการผลิตขุม (17.23%)

ตารางที่ 4.1 แสดงมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมตามสาขาการผลิตรายจังหวัด ในภาคกรุงเทพฯ และปริมณฑล พ.ศ. 2527 ตามตารางที่ พ.ศ. 2515
(หน่วย : 1,000)

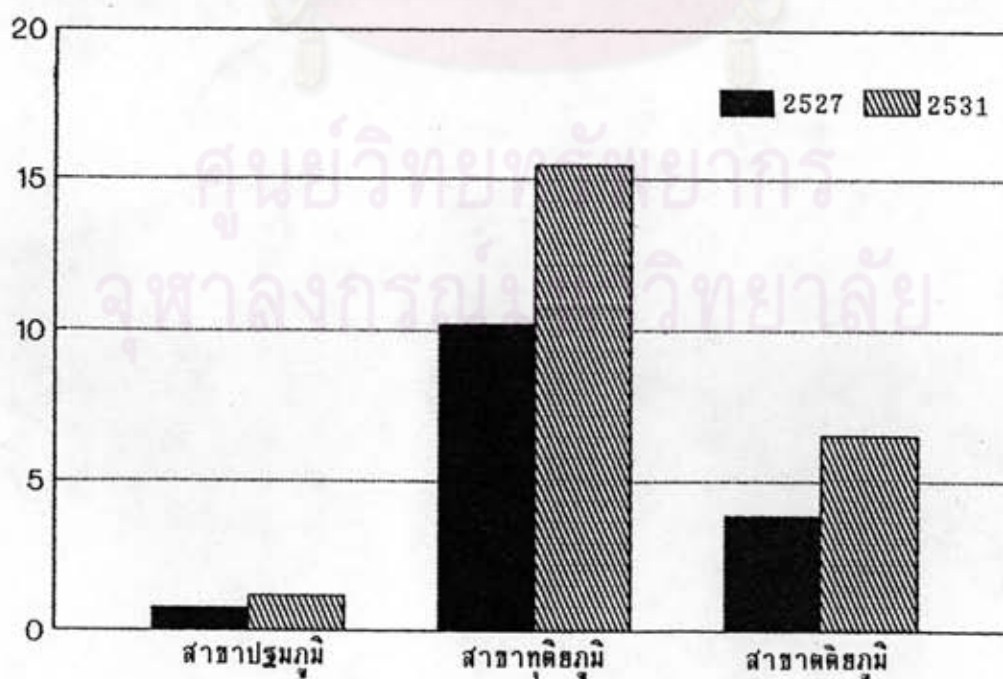
จังหวัด	สาขา ขุม	ร้อยละ	สาขา คดีขุม	ร้อยละ	สาขา คดีขุม	ร้อยละ	รวม	ร้อยละ	รายได้ประชากร/หัว
กรุงเทพมหานคร	2,176,701	37.51	56,768,042	76.06	82,285,951	89.52	141,230,694	81.94	25,571
สมุทรปราการ	744,237	12.82	10,216,027	13.69	3,849,914	4.19	14,810,178	8.59	23,140
นนทบุรี	435,764	7.51	1,064,969	1.43	1,393,027	1.52	2,893,760	1.68	6,263
ปทุมธานี	644,252	11.10	4,317,417	5.77	1,769,256	1.93	6,730,925	3.91	18,801
นครปฐม	,234,974	21.28	1,079,054	1.45	1,553,200	1.69	3,867,228	2.24	6,621
สมุทรสาคร	567,460	9.78	1,194,118	1.60	1,057,509	1.15	2,819,087	1.64	9,556
กทม-ปริมณฑล	5,803,388	100.00	74,639,627	100.00	91,908,857	100.00	172,351,872	100.00	21,922
(ร้อยละ)	(3.37)		(43.30)		(53.33)		(100.00)		

ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

ตารางที่ 4.2 แสดงมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมตามสาขาการคิดรายจังหวัด ในภาคกรุงเทพฯและปริมณฑล พ.ศ.2532 ตารางคงที่ ปี พ.ศ.2515 (หน่วย : 1,000)

จังหวัด	สาขา ปฐมภูมิ	ร้อยละ	สาขา ทุติยภูมิ	ร้อยละ	สาขา ตติยภูมิ	ร้อยละ	รวม	ร้อยละ	รายได้ประชากร/หัว
กรุงเทพมหานคร	2,665,196	38.61	84,552,813	75.57	124,202,165	89.12	211,420,174	81.90	36,214
สมุทรปราการ	1,162,381	16.84	15,489,292	13.83	6,523,187	4.68	23,174,860	8.98	29,372
นนทบุรี	485,326	7.03	1,764,559	1.58	2,145,266	1.54	4,395,151	1.70	7,300
ปทุมธานี	744,642	10.79	5,839,841	5.22	2,602,678	1.88	9,187,161	3.56	20,975
นครปฐม	1,189,179	17.23	1,584,162	1.42	2,024,589	1.45	4,797,930	1.86	7,438
สมุทรสาคร	655,148	9.50	2,661,447	2.38	1,860,209	1.33	5,176,804	2.00	14,918
กทม-ปริมณฑล	6,901,872	100.00	111,892,114	100.00	139,358,094	100.00	58,152,080	100.00	29,778
(ร้อยละ)	(2.68)		(43.34)		(53.98)		(100.00)		

ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

แนบรูปที่ 4.1 แสดงมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวม จังหวัดสมุทรปราการ แยกตามสาขาการคิด พ.ศ.2527 และ พ.ศ. 2531

4.9.2 โครงสร้างทางเศรษฐกิจของจังหวัดสมุทรปราการ

จังหวัดสมุทรปราการเป็นจังหวัดที่ตั้งอยู่บนปากอ่าวไทย มีแม่น้ำเจ้าพระยาไหลผ่านแบ่งพื้นที่จังหวัดออกเป็น 2 มิ่ง กอปรกับการที่มีพื้นที่ติดต่อกับกรุงเทพมหานคร อันมีบทบาทสำคัญที่จะเป็นแรงจูงใจและกระตุ้นให้เกิดการตั้งโรงงานอุตสาหกรรมอย่างมาก ทำให้การผลิตผลออกสู่ตลาดได้สะดวกและเสียค่าใช้จ่ายต่ำกว่าแหล่งอื่น ๆ โรงงานอุตสาหกรรมในจังหวัดสมุทรปราการจึงมีมากเป็นอันดับสองรองจากกรุงเทพมหานคร โรงงานส่วนใหญ่จะตั้งอยู่ในเขตอำเภอเมืองสมุทรปราการ และอำเภอพระประแดง รายได้หลักของจังหวัดสมุทรปราการจึงมาจากการผลิตสาขาอุตสาหกรรม รองลงมาได้แก่สาขาการค้าส่ง-ค้าปลีก และสาขาไฟฟ้า-ประปา ซึ่งมีความสัมพันธ์โดยตรงกับการผลิตหลักในสาขาอุตสาหกรรม

จากลักษณะโครงสร้างทางเศรษฐกิจของจังหวัดสมุทรปราการ ตามตารางที่ 4.5 ในปี 2527 จังหวัดสมุทรปราการมีความสามารถในการผลิตผลิตภัณฑ์ของจังหวัดมีมูลค่า 14,810.178 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 8.59 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมภาค สูงเป็นอันดับสองรองจากกรุงเทพมหานคร สำหรับมูลค่าการผลิตผลิตภัณฑ์รวมของจังหวัดสมุทรปราการนั้นได้มาจากการผลิตในสาขาอุตสาหกรรม มีมูลค่าถึง 8,875.892 ล้านบาท หรือร้อยละ 59.93 ของสาขาการผลิตทั้งหมด รองลงมาคือ การผลิตในสาขาการค้าส่ง-ค้าปลีกมูลค่า 2,467.836 ล้านบาท หรือร้อยละ 16.66 และสาขา ไฟฟ้า-ประปา มีมูลค่า 913.092 ล้านบาท หรือร้อยละ 6.17 ของสาขาการผลิตทั้งหมด

ในปี 2531 ผลิตภัณฑ์มวลรวมของจังหวัดสมุทรปราการมีมูลค่าถึง 23,174.860 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 8.98 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมภาค เพิ่มขึ้นจากปี 2527 เป็นมูลค่า 8,364.682 ล้านบาท สำหรับรายได้หลักของจังหวัดสมุทรปราการยังคงมาจากสาขาการผลิตเช่นเดียวกับในปี 2527 คือ การผลิตในสาขาอุตสาหกรรมมีมูลค่าสูงสุด คือ 13,213.870 ล้านบาท หรือร้อยละ 57.02 ของสาขาการผลิตทั้งหมด รองลงมา คือการผลิตในสาขาการค้าส่ง-ค้าปลีก หรือสาขา ไฟฟ้า-ประปา ซึ่งมีมูลค่า 4,218.310 ล้านบาท และ 1,290.911 ล้านบาท ตามลำดับ หรือคิดเป็นร้อยละ 18.20 และ 5.57 ของสาขาการผลิตทั้งหมด

สำหรับอัตราการเจริญเติบโตของสาขาการผลิตเฉลี่ยในช่วง ปี 2527-2531 พบว่า มูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมของจังหวัดสมุทรปราการ มีอัตราร้อยละ 14.12 สูงกว่าอัตราการเจริญเติบโตเฉลี่ยของภาคซึ่งมีอัตราร้อยละ 12.45 สาขาการผลิตของจังหวัดสมุทรปราการ ที่มีอัตราการเจริญเติบโตเฉลี่ยสูงสุด คือ สาขาปศุสัตว์ รองลงมาคือ สาขาก่อสร้าง และสาขาธนาคาร-ประกันภัยและธุรกิจ โดยมีอัตราการเพิ่มร้อยละ 63.86, 38.95 และ 36.72 ตามลำดับ แม้ว่าสาขาปศุสัตว์จะมีอัตราการเจริญเติบโตเฉลี่ยสูงสุดก็ตามแต่ในการผลิตยังมีมูลค่าต่ำ

คือ 28.563 ล้านบาท ในปี 2527 และเพิ่มขึ้นเป็น 101.534 ล้านบาท ในปี 2531 หรือคิดเป็นร้อยละ 0.18 และ 0.44 ตามลำดับ ส่วนการผลิตในสาขาบริการทางเกษตร และสาขากสิกรรม มีอัตราการเจริญเติบโตเฉลี่ย -10.91 และ -7.97 ตามลำดับ เนื่องจากพื้นที่เกษตรกรรมของจังหวัดลดน้อยลง อันเป็นเหตุมาจากการขยายตัวของอุตสาหกรรม ทำให้มูลค่าการผลิตในสาขาดังกล่าวลดน้อยลงไปเช่นกัน

การวิเคราะห์กิจกรรมฐานเศรษฐกิจของจังหวัดสมุทรปราการ ซึ่งคำนวณจากค่าอัตราส่วนของที่ตั้ง (LQ) เปรียบเทียบระหว่างระดับจังหวัดและระดับภาค พบว่าในปี 2527 จังหวัดสมุทรปราการมีค่าชำนานุพิเศษในการผลิตสาขา เหมืองแร่และข่อยหิน ประมง ไฟฟ้า-ประปา อุตสาหกรรม และสาขาการแปรรูปผลผลิตเกษตร ซึ่งมีค่าอัตราส่วนที่ตั้งเท่ากับ 8.24, 4.64, 2.28, 1.66 และ 1.18 ตามลำดับ ในขณะที่ภาคกรุงเทพฯ และปริมณฑลมีความชำนานุพิเศษในการผลิตสาขา อุตสาหกรรม ธนาคารประกันภัยและธุรกิจ การคมนาคมขนส่ง ไฟฟ้า-ประปา บริการ และสาขาการค้าส่ง-ค้าปลีก เมื่อเทียบกับในระดับประเทศโดยมีค่าอัตราส่วนที่ตั้งเท่ากับ 1.68, 1.45, 1.31, 1.14, 1.12 และ 1.07 ตามลำดับ

ส่วนในปี 2531 จังหวัดสมุทรปราการยังคงมีความชำนานุพิเศษในสาขาการผลิตเดิม คือ สาขาเหมืองแร่และข่อยหิน ประมง ไฟฟ้า-ประปา อุตสาหกรรม การแปรรูปผลผลิตเกษตร และเพิ่มสาขาปศุสัตว์ อีกหนึ่งสาขา มีค่าอัตราส่วนที่ตั้งเท่ากับ 5.82, 5.25, 1.98, 1.18 และ 1.25 ตามลำดับ ในขณะที่ภาคยังคงมีความชำนานุพิเศษในสาขาการผลิตเดิมเช่นกัน คือ สาขา อุตสาหกรรม ธนาคาร-ประกันภัยและธุรกิจ การคมนาคมขนส่ง การค้าส่ง-ค้าปลีก ไฟฟ้า-ประปา และสาขาบริการ มีค่าอัตราส่วนที่ตั้งเท่ากับ 1.56, 1.32, 1.23, 1.22, 1.03 ตามลำดับ โดยที่สาขาไฟฟ้า-ประปา และสาขาบริการมีค่าอัตราส่วนที่ตั้งเท่ากัน

การวิเคราะห์เพื่อจำแนกกิจกรรมฐานเศรษฐกิจนั้น ส่วนหนึ่งจะสะท้อนถึงกิจกรรมการส่งออกของจังหวัดได้ ซึ่งสามารถคาดการณ์ได้ว่าควรส่งเสริมสาขาการผลิตใดให้เป็นสาขาการผลิตหลักของจังหวัด ควรมีการสนับสนุนให้มีการส่งออก เพื่อนำรายได้เข้าจังหวัดให้มากขึ้น

ตารางที่ 4.3 มูลค่าหลักทรัพย์ที่รวมและค่าตัวส่วนต่อหุ้น (LQ) ในรายการผลิตภัณฑ์
 ภาคธุรกิจเฉพาะทาง และบริษัทมหาชน พ.ศ. 2527 และ 2531 ตามตารางที่
 พ.ศ. 2515

(หน่วย : 1,000 บาท)

สาขาการผลิต	2527			2531			Growth Rate (2527-2531) (เฉลี่ย/ปี)
	มูลค่าการผลิต	สัดส่วน	LQ	มูลค่าการผลิต	สัดส่วน	LQ	
กลักรวม	2,211,434	1.28	0.10	1,989,312	0.77	0.77	-2.51
ผลิต	639,470	0.57	0.16	746,530	0.29	0.12	4.19
ประมง	849,098	0.49	0.47	1,305,156	0.51	0.49	13.43
ป่าไม้	-	0	-	47	0	-	-
บริการทางเคหตร	96,350	0.06	0.09	64,942	0.03	0.05	-8.15
การประมงผลิตภัณฑ์เคหตร	2,007,036	1.16	0.57	2,795,885	1.08	0.53	9.83
เหมืองแร่และอสังหาริมทรัพย์	229,310	0.17	0.07	831,542	0.32	0.13	44.45
อุตสาหกรรม	62,168,561	36.07	1.68	93,645,439	36.28	1.56	12.66
ก่อสร้าง	7,517,501	4.36	0.95	10,166,713	3.94	0.91	8.81
ไฟฟ้า-ประปา	4,654,255	2.70	1.14	7,248,420	2.81	1.03	13.93
การคมนาคมขนส่ง	16,088,151	9.33	1.31	22,443,640	8.69	1.23	9.88
การค้าส่ง-ค้าปลีก	30,198,547	17.52	1.07	54,140,381	20.97	1.22	19.82
ธนาคาร-ประกัน							
และธุรกิจ	7,596,551	4.41	1.45	13,079,916	5.07	1.32	18.05
สื่อมวลชน	5,365,762	3.11	0.71	6,501,011	2.52	0.64	5.29
บริหารราชการแผ่นดิน	6,559,137	3.81	0.73	7,230,650	2.80	0.60	2.56
บริการ	26,100,709	15.41	1.12	35,962,496	13.93	1.03	9.45
ผลิตภัณฑ์การรวมภาค ธุรกิจเฉพาะ-บริษัท	172,351,872	100.00	-	258,152,080	100.00	-	12.45
ผลิตภัณฑ์การรวม ประจำชาติ	380,738,913	-	-	512,466,532	-	-	-

ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

ตารางที่ 4.4 แสดงมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมและค่าตัวส่วนต่าง (LQ) ในสาขาการผลิตของ
จังหวัดสมุทรปราการ พ.ศ. 2527 และ 2531 ตามราคาคงที่ พ.ศ. 2515

(หน่วย : 1,000 บาท)

สาขาการผลิต	2527			2531			Growth Rate (2527-2531) (เฉลี่ย/ปี)
	มูลค่าการผลิต	สัดส่วน	LQ	มูลค่าการผลิต	สัดส่วน	LQ	
กลักรวม	167,507	1.13	0.88	114,112	0.62	0.81	-7.97
พืชไร่	28,563	0.18	0.48	101,534	0.44	1.52	63.86
ประมง	338,341	2.28	4.64	615,451	2.66	5.25	20.48
ป่าไม้	0	0	-	0	-	-	-
บริการทางเคหะ	7,502	0.05	0.91	4,227	0.02	0.73	-10.91
การขนส่งและโทรคมนาคม	204,319	1.38	1.18	297,057	1.28	1.18	11.35
เหมืองแร่และถ่านหิน	211,986	1.43	8.24	434,394	1.87	5.82	26.23
อุตสาหกรรม	8,875,892	59.93	1.66	13,213,870	7.02	1.57	12.22
ก่อสร้าง	215,057	1.45	0.33	550,117	2.37	0.60	38.95
ไฟฟ้า-ประปา	913,092	6.17	2.28	1,290,911	5.57	1.98	10.34
การคมนาคมขนส่ง	367,883	2.48	0.27	745,730	3.22	0.37	25.68
การค้าส่ง-ค้าปลีก	2,467,836	16.66	0.95	4,218,310	8.20	0.87	17.73
อาหาร-เครื่องดื่ม							
และสุรา	164,471	1.11	0.25	406,041	1.75	0.35	36.72
ที่อยู่อาศัย	225,652	1.52	0.49	325,839	1.41	0.56	11.10
บริการราชการส่วนอื่น	126,058	0.85	0.22	156,344	0.67	0.24	6.01
บริการ	498,014	3.36	0.22	670,923	2.90	0.21	8.68
ผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด	14,810,178	100.00	-	23,174,860	100.00	-	14.12
ผลิตภัณฑ์มวลรวมภาค ตรง-เทศา-บริเวณนอก	172,351,572	-	-	258,152,080	-	-	-

ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

4.9.3 การจัดเก็บรายได้ของอำเภอพระประแดง

จากข้อจำกัดในการรวบรวมข้อมูลบางประเภททำให้ไม่สามารถทราบถึงโครงสร้างทางเศรษฐกิจของอำเภอพระประแดง แต่จากการศึกษาโครงสร้างทางเศรษฐกิจของจังหวัดสมุทรปราการ และจากจำนวนโรงงานอุตสาหกรรม 1,059 โรงงาน พอจะเห็นภาพรวมว่า รายได้หลักของอำเภอพระประแดงมาจากการผลิตสาขาอุตสาหกรรม และสาขาการค้าส่ง-ค้าปลีก

การจัดเก็บรายได้สำนักงานสรรพากรอำเภอพระประแดง พบว่า อำเภอพระประแดงมีรายได้ตามปีงบประมาณ 2532 ทั้งสิ้น 3,384,055,234 บาท คิดเป็นร้อยละ 32 ของการจัดเก็บรายได้ทั้งหมดของจังหวัดสมุทรปราการ ซึ่งต้องนำส่งรัฐบาลส่วนกลาง เพื่อนำไปบริหารประเทศ รายได้ส่วนใหญ่เป็นภาษีการค้า 2,202,048,538 บาท ภาษีเงินได้นิติบุคคลและภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาจำนวน 686,048,571 บาท และ 270,185,867 บาท ตามลำดับ

ส่วนการจัดเก็บรายได้ขององค์กรบริหารส่วนท้องถิ่น คือ เทศบาล และ สุขาภิบาล ตามปีงบประมาณ 2532 พบว่า เทศบาลพระประแดงมีรายรับตามรายรับจริง 63,618,733.08 บาท โดยมีรายได้จากหมวดภาษีอากรมากที่สุด รองลงมาคือเงินกู้ ซึ่งในปีงบประมาณนี้มีการกู้เงินเพื่อนำไปซื้อที่ดินเพื่อใช้กำจัดขยะ และรายได้จากเงินอุดหนุนเฉพาะกิจ ซึ่งได้จากรัฐบาลส่วนกลางตามโครงการที่เทศบาลได้จัดของงบประมาณไว้โดยเฉพาะนอกเหนือจากที่ได้เงินอุดหนุน ซึ่งรัฐบาลส่วนกลางจัดสรรให้กับท้องถิ่นตามจำนวนประชากรที่อยู่ในท้องถิ่นนั้น ๆ สำหรับสุขาภิบาลพระประแดงมีรายรับตามรายรับจริง 52,295,278.69 บาท ซึ่งจะมากกว่ารายรับของเทศบาล หากไม่รวมเงินกู้จำนวน 19,875,000 บาท ของเทศบาล รายรับหลักของสุขาภิบาลได้จากหมวดภาษีอากร หมวดค่าธรรมเนียม ค่าปรับ ใบอนุญาต และเงินอุดหนุนที่ได้จากรัฐบาลส่วนกลาง

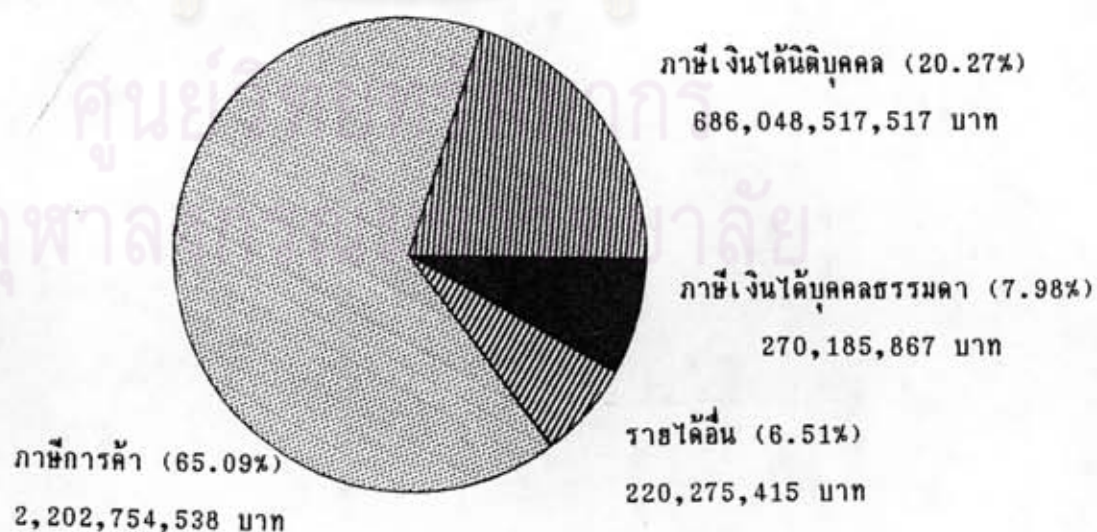
ในหมวดรายจ่าย พบว่า รายจ่ายหลักขององค์กรบริหารส่วนท้องถิ่นจะเป็นรายจ่ายเพื่อการลงทุน อันได้แก่ ค่าครุภัณฑ์ ค่าที่ดินและสิ่งก่อสร้าง รองลงมาคือ รายจ่ายของหน่วยงาน ได้แก่ เงินเดือนและค่าจ้างประจำ ค่าใช้สอย ค่าวัสดุ และค่าตอบแทน และค่าใช้จ่ายอื่น ๆ รวมรายจ่ายตามรายจ่ายจริง ในปีงบประมาณ 2532 ของเทศบาลพระประแดง เป็นเงิน 46,425,488.54 บาท

ตารางที่ 4.5 แสดงจำนวนเงินจากการจัดเก็บรายได้ประเภทต่าง ๆ ของอำเภอพระประแดงตามปีงบประมาณ 2532

ประเภทรายได้	จำนวนเงิน (บาท)	
	ปีงบประมาณ 2532	ร้อยละ
1. ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา	270,185,867	7.98
2. ภาษีเงินได้นิติบุคคล	686,048,517	20.27
3. ภาษีการค้า	2,202,754,538	65.09
4. อากรแสดมภ์	4,604,505	0.14
5. ค่าของเบ็ดเตล็ด	160	0.05 ⁻⁰³
6. ค่าปรับภาษีอากร	185,800	0.06
7. รายได้เบ็ดเตล็ด	339	0.01 ⁻⁰²
รวมฝ่ายสรรพากร	3,163,779,782	(93.49)
รายได้อื่น	220,275,451	6.51
รวม	3,384,055,234	100.00

ที่มา : สำนักงานสรรพากรอำเภอพระประแดง

แผนภูมิ 4.2 แสดงจำนวนเงินจากการจัดเก็บรายได้ประเภทต่าง ๆ ของอำเภอพระประแดงตามปีงบประมาณ 2532

ตารางที่ 4.6 แสดงจำนวนเงินตามรายรับจริงของเทศบาลเมืองพระประแดงและสุขาภิบาล
พระประแดงตามปีงบประมาณ 2532

รายรับตามรายรับจริง	เทศบาล		สุขาภิบาล	
	จำนวนเงิน (บาท)	ร้อยละ	จำนวนเงิน (บาท)	ร้อยละ
ก. รายรับทั่วไป				
หมวดภาษีอากร	20,232,993.21	31.80	39,977,858.21	76.45
หมวดค่าธรรมเนียม	3,245,912.00	5.12	6,104,006.10	11.67
ค่าปรับใบอนุญาต				
หมวดรายได้ทรัพย์สิน	5,040,111.83	7.92	1,858,182.38	3.55
หมวดรายได้สาธารณูปโภค และเทศพาณิชย์	288.979.24	0.45	-	
หมวดรายได้เบ็ดเตล็ด	958,494.75	1.51	148,232.00	0.28
ข. รายได้อื่น ๆ				
เงินอุดหนุนจากรัฐบาล	741,022.00	1.16	4,207,000.00	8.04
เงินอุดหนุนเฉพาะกิจ	8,861,120.05	13.93	-	
เงินกู้	19,875,000.00	30.24	-	
เงินที่จ่ายขาดจากเงินสะสม	2,209,600.00	3.47	-	
เงินรายได้อื่น ๆ	651,500.00	1.02	-	
ค. งบประมาณเฉพาะการ ขนานนาม	1,505,000.00	2.37	-	
รวมรายรับทั้งหมด	63,618,733.08	100.00	52,295,278.69	100.00

ที่มา : เทศบาลเมืองพระประแดง และสุขาภิบาลพระประแดง 2533

ตารางที่ 4.7 แสดงจำนวนเงินตามรายจ่ายจริงของเทศบาลเมืองพระประแดง และสุขาภิบาล
พระประแดงตามปีงบประมาณ 2532

รายจ่ายตามรายรับจริง	เทศบาล		สุขาภิบาล	
	จำนวนเงิน (บาท)	ร้อยละ	จำนวนเงิน (บาท)	ร้อยละ
ก. รายจ่ายทั่วไป				
ค่าชำระหนี้เงินกู้และดอกเบี้ย	1,051,118.21	1.95	49,125.03	0.11
รายจ่ายตามข้อผูกพันจรรยา เงินสำรองจ่าย	954,604.00	1.77	-	-
เงินสมทบกองทุนบำเหน็จ บำนาญ	279,800.00	0.52	2,027,089.00	4.37
	-		417,031.00	0.89
ข. รายจ่ายของหน่วยงาน				
เงินเดือนและค่าจ้างประจำ	13,668,855.80	25.38	2,554,705.64	5.50
ค่าจ้างชั่วคราว	1,885,568.70	3.50	1,684,097.60	3.63
ค่าใช้สอย ค่าวัสดุ และ ค่าตอบแทน	6,682,064.79	12.41	5,792,849.03	12.48
ค่าสาธารณูปโภค	927,441.37	1.72	406,921.24	0.88
เงินอุดหนุน	20,000.00	0.04	444,900.00	0.96
รายจ่ายอื่น ๆ	256,699.00	0.48	10,000.00	0.02
ค. รายจ่ายเพื่อการลงทุน				
ค่าครุภัณฑ์ ค่าที่ดินและสิ่ง ก่อสร้าง	26,540,360.00	49.30	33,038,770.00	71.16
ง. รายจ่ายเฉพาะการสถานที่ ขนานบาล	1,576,623.13	2.93	-	-
รวมรายรับทั้งหมด	53,851,135.00	100.00	46,425,488.54	100.00

ที่มา : เทศบาลเมืองพระประแดง และสุขาภิบาลพระประแดง 2533

4.10 ลักษณะประชากร

4.10.1 ลักษณะประชากรของจังหวัดสมุทรปราการ

จำนวนประชากรของจังหวัดสมุทรปราการ เมื่อสิ้นปี 2532 มีทั้งสิ้น 829,412 คน เพิ่มจากปี 2531 จำนวน 40,352 คน ประชากรส่วนใหญ่อาศัยอยู่ในเขตอำเภอเมือง จำนวน 257,968 คน และอำเภอพระประแดงจำนวน 185,522 คน โดยเฉพาะในเขตเทศบาลเมืองพระประแดงมีประชากรอาศัยอยู่หนาแน่นที่สุดคือประมาณ 16,885 คน/ตารางกิโลเมตร รองลงมาคือ เขตเทศบาลเมืองสมุทรปราการ มีความหนาแน่นของประชากรประมาณ 71,856 คน/ตารางกิโลเมตร ทั้งนี้เนื่องจากเขตอำเภอเมืองสมุทรปราการ และเขตอำเภอพระประแดงเป็นย่านอุตสาหกรรมที่สำคัญ มีโรงงานอุตสาหกรรมเกือบทุกประเภทตั้งอยู่อย่างหนาแน่น ขณะเดียวกันก็เป็นพื้นที่รองรับการขยายตัวของเมืองจากกรุงเทพมหานครเนื่องจากมีพื้นที่ต่อเนื่องกัน

ตารางที่ 4.8 แสดงจำนวนประชากรรายอำเภอของจังหวัดสมุทรปราการ พ.ศ. 2528-2532

	พื้นที่(กม. ²)	2528	2529	2530	2531	2532	ความหนาแน่น (พ.ศ.2532) คน/กม. ²	Growth Rate (2528-2532)	คาดการณ์ ประชากร พ.ศ. 2542
ทบ. เมืองสมุทรปราการ	7.33	38,057	69,218	71,337	73,327	71,856	9,803	1.36	82,306
ทบ. เมืองพระประแดง	0.61	10,388	10,309	10,331	10,417	10,300	16,885	-0.21	10,083
อ. เมืองสมุทรปราการ	281.80	185,332	194,612	219,643	239,264	257,968	915	8.27	589,613
อ. บางพลี	219.00	78,784	80,613	82,593	83,961	85,138	388	1.94	103,354
อ. บางพลี	323.88	100,851	107,615	118,553	130,835	143,307	442	8.78	344,902
อ. พระประแดง	64.88	156,390	182,707	171,356	179,412	183,522	2,859	4.27	284,343
อ. พระสมุทรเจดีย์	135.42	62,810	64,557	68,092	71,844	75,321	556	4.54	118,608
จ. สมุทรปราการ	1,032.92	662,612	689,631	741,905	789,060	829,412	802	5.61	1,453,860

ที่มา : สำนักงานกลางทะเบียนราษฎร, กรมการปกครอง

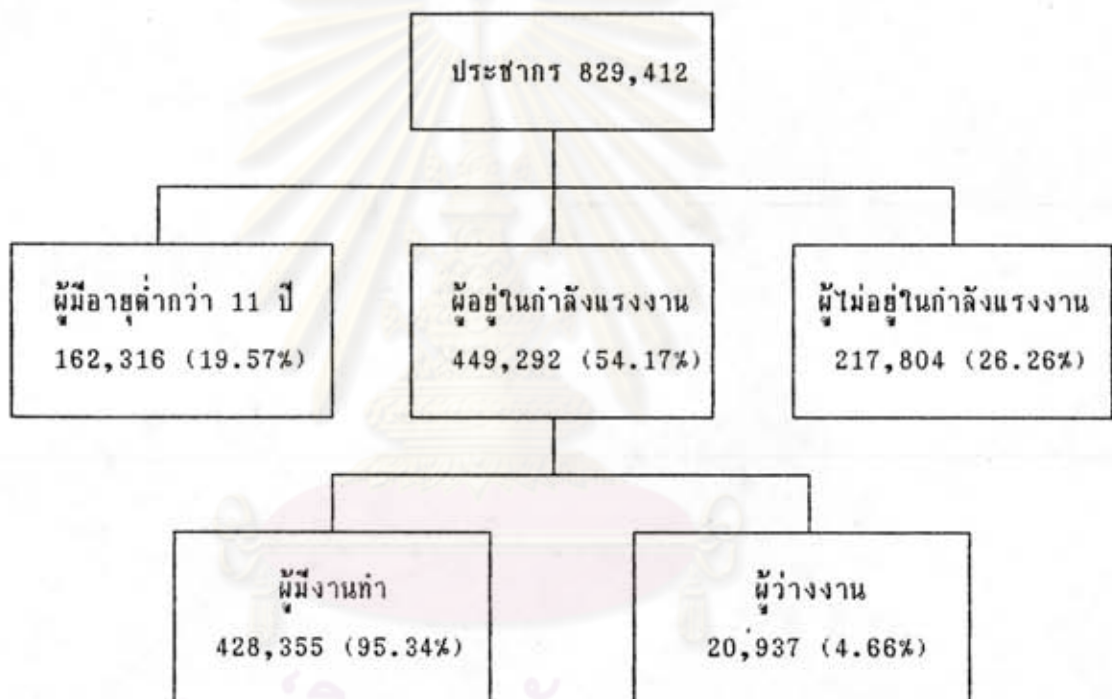
สำหรับอัตราการเจริญเติบโตของจำนวนประชากรเฉลี่ยจากปี 2528 ถึง ปี 2532 ของจังหวัดสมุทรปราการ พบว่า อำเภอบางพลีเป็นอำเภอที่มีอัตราการเจริญเติบโตของประชากรสูงสุดคือ ร้อยละ 8.78 ต่อปี จากจำนวนประชากร 100,851 คนในปี 2528 มาเป็น 143,307 คนในปี 2532 เพิ่มขึ้น 42,456 คน ในระยะเวลา 4 ปี ทั้งนี้ส่วนหนึ่งเป็นเหตุผลมาจากการขยายตัวของอุตสาหกรรมและที่พักอาศัย โดยเฉพาะโครงการเมืองใหม่บางพลี ที่จัดตั้งในรูปแบบของนิคมอุตสาหกรรม และเคหะชุมชนเมืองใหม่ที่สมบูรณ์แบบพึ่งตัวเองได้ (Self Sufficient New Town) เพื่อรองรับความแออัดและการขยายตัวของย่านอุตสาหกรรมที่เกาะกลุ่มกันอยู่ในเขตกรุงเทพมหานคร พื้นที่บางส่วนของอำเภอเมืองสมุทรปราการ กิ่งอำเภอพระสมุทรเจดีย์ และพื้นที่ในอำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ ซึ่งในเขตพื้นที่ดังกล่าวมีอัตราการเติบโตของประชากร ร้อยละ 8.27, 4.54 และร้อยละ 4.27 ต่อปี ตามลำดับ

ส่วนพื้นที่ในเขตเทศบาลเมืองพระประแดง จะพบว่ามีอัตราการเจริญเติบโตของประชากรลดลงคือ ร้อยละ -0.21 ต่อปี เทศบาลเมืองพระประแดงนับว่าเป็นเทศบาลที่มีพื้นที่น้อยที่สุดของประเทศไทย คือมีเพียง 0.61 ตารางกิโลเมตร การใช้ที่ดินส่วนใหญ่เป็นเขตที่อยู่อาศัยหนาแน่น ย่านพาณิชย์กรรมและเป็นที่ตั้งของสถาบันราชการที่สำคัญ ๆ ของอำเภอพระประแดง ในปี 2532 เทศบาลเมืองพระประแดงมีจำนวนประชากรทั้งสิ้น 10,300 คน ลดลงจากปี 2531 จำนวน 117 คน แต่ก็ยังคงเป็นเขตที่มีประชากรหนาแน่นที่สุดในจังหวัดสมุทรปราการ

จากการคาดการณ์จำนวนประชากรในปี 2542 โดยใช้อัตราการเพิ่มในอดีต อำเภอเมืองสมุทรปราการจะมีจำนวนประชากรสูงสุดคือ 589,613 คน รองลงมาคือ อำเภอบางพลี และอำเภอพระประแดง จะมีจำนวนประชากรจำนวน 344,902 คน และ 284,343 คน ตามลำดับ ส่วนในเขตเทศบาลเมืองสมุทรปราการ และเขตเทศบาลเมืองพระประแดง จะมีจำนวนประชากร 82,306 คน และ 10,083 คน ตามลำดับ ซึ่งใกล้เคียงกับจำนวนประชากรในปี 2532 เนื่องจากภายในเขตเทศบาลถูกจำกัดในด้านพื้นที่ ทำให้การขยายตัวของประชากรอยู่ในลักษณะอ้อมตัว อย่างไรก็ตาม เป็นไปได้ว่าอาจมีปัจจัยที่ทำให้อัตราการเพิ่มของประชากรเปลี่ยนไปจากที่คาดการณ์ไว้ ซึ่งขึ้นอยู่กับสภาพการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สังคม และนโยบายของรัฐ ประชากร 82,306 คน และ 10,083 คน ตามลำดับ ซึ่งใกล้เคียงกับจำนวนประชากรในปี 2532 เนื่องจากภายในเขตเทศบาลถูกจำกัดในด้านพื้นที่ ทำให้การขยายตัวของประชากรอยู่ในลักษณะอ้อมตัว อย่างไรก็ตาม เป็นไปได้ว่าอาจมีปัจจัยที่ทำให้อัตราการเพิ่มของประชากรเปลี่ยนไปจากที่คาดการณ์ไว้ ซึ่งขึ้นอยู่กับสภาพการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สังคม และนโยบายของรัฐ

ประชากร 82,306 คน และ 10,083 คน ตามลำดับ ซึ่งใกล้เคียงกับจำนวนประชากรในปี 2532 เนื่องจากภายในเขตเทศบาลถูกจำกัดในด้านพื้นที่ ทำให้การขยายตัวของประชากรอยู่ในลักษณะอเนกตัว อย่างไรก็ตาม เป็นไปได้ว่าอาจมีปัจจัยที่ทำให้ อัตราการเพิ่มของประชากร เปลี่ยนไปจากที่คาดการณ์ไว้ ซึ่งขึ้นอยู่กับสภาพการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สังคม และ นโยบายของรัฐ

แผนภูมิ 4.3 แสดงประมาณการโครงสร้างประชากรและกำลังแรงงานของจังหวัดสมุทรปราการ พ.ศ. 2532

ที่มา : ที่ทำการปกครองจังหวัดสมุทรปราการ

โครงสร้างประชากรและกำลังแรงงานในจังหวัดสมุทรปราการ พ.ศ. 2532 จากจำนวนประชากรทั้งสิ้น 829,412 คน ในจำนวนนี้เป็นประชากรที่มีอายุต่ำกว่า 162,316 คน หรือร้อยละ 19.57 ของประชากรทั้งหมด และเป็นผู้ที่อยู่ในกำลังแรงงาน 449,292 คน หรือร้อยละ 54.17 ของประชากรทั้งหมด นอกนั้นเป็นผู้ที่ไม่อยู่ในกำลังแรงงาน 217,804 คน หรือร้อยละ 26.26 ของประชากรทั้งหมด ซึ่งได้แก่ คนชรา เด็กนักเรียน คนทำงานบ้าน พระภิกษุ และคนพิการ

จากจำนวนผู้อยู่ในกำลังแรงงาน 449,292 คน พบว่าเป็นผู้มีงานทำถึง 428,355 คน หรือร้อยละ 95.34 ของผู้อยู่ในกำลังแรงงานทั้งหมด เนื่องจากจังหวัดสมุทรปราการมีสถานะการณ์ทางเศรษฐกิจที่ดี มีการขยายตัวสูง โดยเฉพาะการผลิต และการลงทุนในด้านอุตสาหกรรมอันเป็นผลให้การจ้างงานมีแนวโน้มเพิ่มสูงจาก พ.ศ. 2531 ร้อยละ 0.61 (สำนักงานจังหวัดสมุทรปราการ) ในขณะที่มีผู้ว่างงานใน พ.ศ. 2532 จำนวน 20,937 คน หรือร้อยละ 4.66 ของผู้อยู่ในกำลังแรงงานทั้งหมด

ตาราง 4.9 แสดงจำนวนประชากรรายตำบลของอำเภอพระประแดง พ.ศ. 2530-2532

เขตการปกครอง	ปี พ.ศ.	2530	2531	2532	ความหนาแน่น (พ.ศ. 2532) คน/กม. ²	Growth Rate 2530-2532	ลำดับ ประชากร พ.ศ. 2542
ทบ. เมืองพระประแดง	0.61	10,331	10,417	10,300	16,885	-0.11	10,200
ต. บางพิ่ง	5.25	27,136	28,292	28,940	5,512	3.22	39,925
ต. บางจาก	6.10	15,188	16,522	17,635	2,890	7.47	37,215
ต. บางครุ	7.50	21,424	22,815	23,960	3,196	5.59	41,917
ต. บางพุ่มพรก	6.50	18,050	19,196	20,216	3,110	5.67	35,625
ต. บางหัวเสือ	7.75	7,343	7,909	8,370	1,080	6.55	16,105
ต. สำโรงใต้	12.87	50,358	51,824	52,858	4,107	2.42	67,346
ต. บางตลาด	3.76	5,655	5,693	5,746	1,528	0.80	6,223
ต. บางกะเจ้า	3.60	4,681	4,840	4,882	1,356	2.10	6,024
ต. บางนาฝั่ง	4.18	4,121	4,383	4,539	1,085	4.83	7,357
ต. บางกระสอบ	2.22	2,396	2,411	2,461	1,108	1.34	2,813
ต. บางคอกบัว	2.90	7,363	7,520	7,661	2,641	1.94	9,342
ต. ทรงคนอง	2.25	7,641	8,037	8,254	3,668	3.86	12,140
อ. พระประแดง	65.49	181,687	189,859	195,822	2,990	3.75	284,919

ที่มา : สำนักงานกลางทะเบียนราษฎร, กรมการปกครอง

4.10.2 ลักษณะประชากรของอำเภอพระประแดง

อำเภอพระประแดง เมื่อสิ้นปี 2532 มีจำนวนประชากรทั้งสิ้น 195,822 คน เพิ่มขึ้นจากปี 2531 จำนวน 5,963 คน ประชากรส่วนใหญ่อาศัยอยู่ในตำบล สำโรงเหนือจำนวน 52,858 คน รองลงมาคือ ตำบลบางพิง ตำบลบางครุ และ ตำบล บางหญ้าแพรก มีจำนวนประชากร 28,940 คน, 23,960 คน และ 20,216 คน ตามลำดับ ส่วนตำบลบางกระสอบมีจำนวนประชากรน้อยที่สุด คือ 2,461 คน รองลงมาคือ ประชากรใน ตำบลบางน้ำผึ้ง และตำบลบางกระเจ้า มีจำนวน 4,359 คน และ 4,882 คน ตามลำดับ

เมื่อนำจำนวนประชากรรายตำบลในปี 2532 มาเปรียบเทียบกับขนาดของ พื้นที่ตำบลนั้น ๆ จะสามารถแบ่งความหนาแน่นของประชากรในอำเภอพระประแดงได้ดังนี้

ก. ตำบลที่มีความหนาแน่นของประชากรสูง (มากกว่า 6.000 คน/ ตารางกิโลเมตร) จะพบว่ามีเพียงตำบลเดียวคือ ตำบลตลาด ซึ่งถูกจัดเป็นการปกครอง ส่วนท้องถิ่นในรูปแบบของเทศบาลเมือง

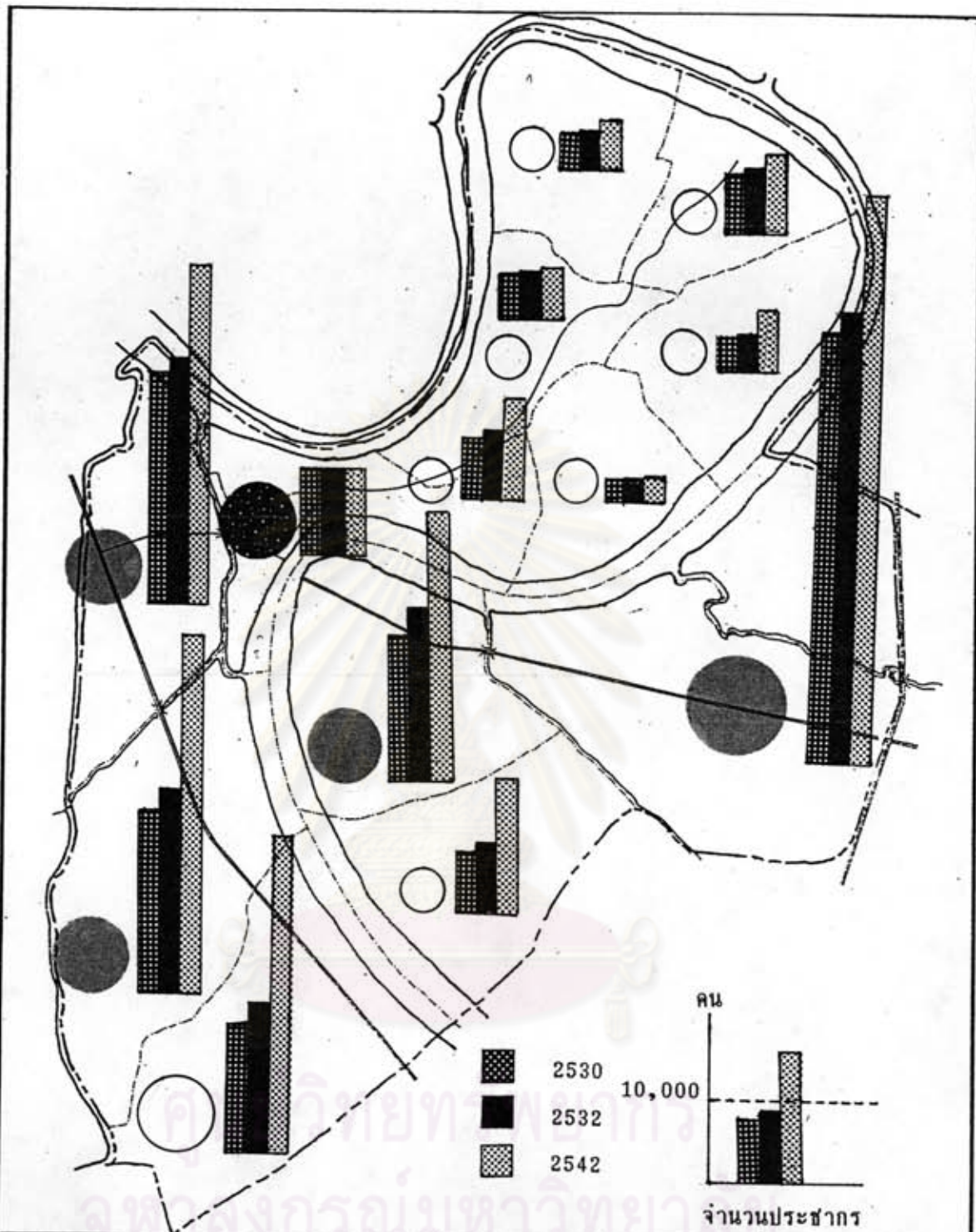
- เทศบาลเมืองพระประแดง มีพื้นที่เพียง 0.61 ตารางกิโล- เมตร นับเป็นเขตที่มีความหนาแน่นของประชากรสูงที่สุด ประมาณ 16,885 คนต่อ 1 ตาราง กิโลเมตร ประชากรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพค้าขาย รับจ้างในโรงงานอุตสาหกรรม และรับ ราชการ เนื่องจากการขยายตัวของประชากรอยู่ในลักษณะอ้อมตัว และเขตเทศบาลถูกจำกัดใน ด้านพื้นที่ จึงทำให้อัตราการเติบโตของประชากรมีแนวโน้มลดลง ซึ่งเมื่อเฉลี่ยจากปี 2530- 2532 พบว่ามีค่าเท่ากับร้อยละ -0.11 ต่อปี

ข. ตำบลที่มีความหนาแน่นของประชากรปานกลาง (3,001-6,000 คน/ ตารางกิโลเมตร) มีทั้งหมด 5 ตำบล ได้แก่

- ตำบลบางพิง มีพื้นที่ 5.25 ตารางกิโลเมตร ความหนาแน่นของ ประชากรประมาณ 5,512 คน/ตารางกิโลเมตร แบ่งการปกครองเป็น 18 หมู่บ้าน ประชากร ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพรับจ้าง ส่วนบ้านเรือนซึ่งเป็นชุมชนเก่าแก่นั้นตั้งอยู่อย่างหนาแน่นถัดเข้ามา จากอาคารพาณิชย์และโรงงานอุตสาหกรรมที่อยู่เรียงรายเกือบตลอด 2 มุ่งถนนนครเขื่อนขันธ์และ ถนนพระราชวิศิษฏ์

- ตำบลสำโรงใต้ มีพื้นที่ 12.87 ตารางกิโลเมตร แบ่งการ ปกครองเป็น 28 หมู่บ้าน ความหนาแน่นของประชากรประมาณ 4,107 คน/ตารางกิโลเมตร ประชากรส่วนใหญ่มาจากต่างจังหวัดเข้ามาเพื่อประกอบอาชีพรับจ้างในโรงงานอุตสาหกรรม โดย จะตั้งบ้านเรือนพักอาศัยตามที่ว่างใกล้ ๆ กับโรงงานจนเกิดชุมชนแออัด ตำบลสำโรงใต้เป็นตำบล ที่มีโรงงานอุตสาหกรรมมากที่สุดของอำเภอ โดยมากจะเป็นโรงงานขนาดใหญ่ตั้งอยู่ 2 มุ่งถนนปู เจ้าสมิงพราช และถนนซอยต่าง ๆ ที่แยกย่อยจากถนนใหญ่

วิวัฒนาการของย่านอุตสาหกรรมพระประแดงและแนวทางพัฒนา

แสดง ขนาดความหนาแน่น และจำนวนประชากรรายตำบล พ.ศ. 2532

แผนที่ 4.6

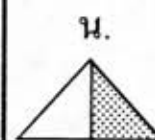
สัญลักษณ์

- มากกว่า 50,000 คน
- 10,000 - 50,000 คน
- น้อยกว่า 10,000 คน

ขนาดประชากร

- 1,000 - 3,000 คน/กม²
- 3,001 - 6,000 คน/กม²
- มากกว่า 6,000 คน/กม²

ความหนาแน่น

มาตราส่วน
1 : 60,000

- ตำบลทรงคนอง มีพื้นที่ 2.25 ตารางกิโลเมตร แบ่งการปกครอง เป็น 13 หมู่บ้าน ความหนาแน่นของประชากรประมาณ 3,668 คน/ตารางกิโลเมตร ประชากร ในท้องถิ่นดั้งเดิมประกอบอาชีพเกษตรกรรม และตั้งบ้านเรือนอยู่ในพื้นที่ส่วนซึ่งยังคงสภาพเดิมอยู่ บางส่วนทางด้านตะวันออก ส่วนทางด้านตะวันตกของตำบล พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นบ้านพักและโรงงาน อุตสาหกรรม ตลอดจนอาคารพาณิชย์ตั้งอยู่อย่างหนาแน่น เนื่องจากเป็นพื้นที่ที่รองรับการขยายตัว ของเมืองที่ต่อเนื่องจากเขตเทศบาลและตำบลบางพึ่ง

- ตำบลบางครุ มีพื้นที่ 7.5 ตารางกิโลเมตร แบ่งการปกครอง ออกเป็น 15 หมู่บ้าน ความหนาแน่นของประชากรประมาณ 3,196 คน/ตารางกิโลเมตร สภาพพื้นที่โดยทั่วไปบริเวณ 2 มุ่งถนนสุขสวัสดิ์ มีอาคารพาณิชย์ตั้งอยู่เป็นจำนวนมากถัดเข้าไป จะมีโรงงานอุตสาหกรรมตั้งอยู่ตามชอยต่าง ๆ ประชากรของตำบลนี้ส่วนใหญ่เพิ่มขึ้นจากการอพยพ โดยจะมาสร้างบ้านเรือนพักอาศัยและรับจ้างในโรงงานอุตสาหกรรมที่อยู่ใกล้ ๆ

พื้นที่บางส่วนของฝั่งขวาของถนนสุขสวัสดิ์ยังใช้ประโยชน์เพื่อการเกษตร โดย การทำสวนผลไม้ แต่ปัจจุบันการปล่อยน้ำเสียจากโรงงานอุตสาหกรรมทำให้ผลผลิตทางด้าน เกษตรกรรมลดต่ำลงตลอดจนการบุกรุกพื้นที่โดยโรงงานอุตสาหกรรมและที่พักอาศัย ทำให้พื้นที่ เกษตรกรรมดังกล่าวเป็นที่รองรับการขยายตัวของเมืองในอนาคต

- ตำบลบางหญ้าแพรก มีพื้นที่ 6.5 ตารางกิโลเมตร ความหนาแน่น ของประชากรประมาณ 3,110 คน/ตารางกิโลเมตร สภาพพื้นที่โดยทั่วไปใช้ในทางอุตสาหกรรม โดยเฉพาะบริเวณ 2 ข้างทางถนนปู่เจ้าสมิงพรายจะเป็นกลุ่มโรงงานเหล็กขนาดใหญ่ การตั้ง บ้านเรือนของประชากรจะอยู่ใกล้ ๆ โรงงานอุตสาหกรรมเรื่อยไปจนถึงชายน้ำ ส่วนพื้นที่ที่อยู่ถัด เข้าไปด้านในจะยังคงมีการทำเกษตรกรรมให้เห็นบางส่วน แต่ประชากรส่วนใหญ่มีอาชีพรับจ้าง ในโรงงานอุตสาหกรรม

ค. ตำบลที่มีความหนาแน่นของประชากรต่ำ (1,000-3,000 คน/ตาราง-กิโลเมตร) มีทั้งหมด 7 ตำบล ได้แก่

- ตำบลบางจาก มีพื้นที่ 6.1 ตารางกิโลเมตร แบ่งการปกครอง เป็น 18 หมู่บ้าน ความหนาแน่นของประชากรประมาณ 2,890 คน/ตารางกิโลเมตร สภาพ พื้นที่โดยทั่วไปจะมีโรงงานอุตสาหกรรมขนาดใหญ่ตั้งอยู่ใกล้แม่น้ำเจ้าพระยา จนถึงบริเวณถนน สุขสวัสดิ์ ส่วนพื้นที่บนฝั่งขวาของถนนสุขสวัสดิ์ตามชอยต่าง ๆ จะมีการจัดสรรที่ดินเพื่อรองรับ การขยายตัวของโรงงานอุตสาหกรรมใหม่ ๆ เช่นเดียวกับในตำบลบางพึ่ง ประชากรส่วนใหญ่ จะตั้งบ้านเรือนอยู่หนาแน่นบริเวณ 2 มุ่งถนนสุขสวัสดิ์ และถนนชอย รวมทั้งอาคารพาณิชย์ โดยมากจะประกอบอาชีพรับจ้างในโรงงานอุตสาหกรรมและทำสวนบางส่วน

- ตำบลบางกอบัว ตั้งอยู่ทางตอนปลายของถนนเพชรหึงส์-บางกอบัว

จนจรดแม่น้ำเจ้าพระยา มีพื้นที่ 2.9 ตารางกิโลเมตร แบ่งการปกครองออกเป็น 13 หมู่บ้าน ความหนาแน่นของประชากรประมาณ 2,641 คน/ตารางกิโลเมตร การใช้ที่ดินเป็นไปเพื่อการเกษตร ประชากรประกอบอาชีพทำสวน เช่น สวนมะพร้าว สวนกล้วย แต่ส่วนใหญ่จะตั้งบ้านเรือนพักอาศัยอยู่หนาแน่นตามริมน้ำ ปัจจุบันประชากรบางส่วนมีอาชีพรับจ้างในโรงงานอุตสาหกรรม และบางส่วนก็ไปรับจ้างทำงานที่ท่าเรือกรุงเทพฯ ซึ่งอยู่ฝั่งตรงข้ามของแม่น้ำเจ้าพระยา

- ตำบลบางซอ มีพื้นที่ 3.76 ตารางกิโลเมตร ความหนาแน่นของประชากรประมาณ 1,528 คน/ตารางกิโลเมตร แบ่งการปกครองเป็น 10 หมู่บ้าน พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นส่วน นอกจากพื้นที่บางส่วนที่อยู่ติดกับริมแม่น้ำเจ้าพระยาเป็นโรงงานอุตสาหกรรมและใช้โล่เก็บผลิตภัณฑ์ทางเกษตร อันเป็นเหตุให้เกิดชุมชนพักอาศัยแออัดเกิดขึ้นใกล้ ๆ กับโรงงาน เพื่อรองรับแรงงานที่อพยพเข้ามาทำงานในโรงงานดังกล่าว

- ตำบลบางกะเจ้าเป็นตำบลที่อยู่ตอนบนสุดของอำเภอ ขอบเขตส่วนใหญ่ติดแม่น้ำเจ้าพระยา ที่ดินเกือบทั้งหมดเป็นส่วนผลไม้และบ้านพักอาศัยก็จะกระจายทั่วไปตามฟากสวน พื้นที่ของตำบลมี 3.6 ตารางกิโลเมตร แบ่งการปกครองเป็น 9 หมู่บ้าน ความหนาแน่นของประชากรประมาณ 1,356 คน/ตารางกิโลเมตร บริเวณที่อยู่ติดริมแม่น้ำมีชุมชนแออัดขนาดใหญ่เกิดขึ้นจากการอพยพเข้ามาอยู่ของชนกลุ่มใหม่ ซึ่งมาประกอบอาชีพรับจ้างในโรงงานอุตสาหกรรมและในท่าเรือกรุงเทพฯ

- ตำบลบางกระสอบเป็นตำบลที่มีพื้นที่ที่น้อยที่สุดของอำเภอ คือ 2.22 ตารางกิโลเมตร แบ่งการปกครองเป็น 11 หมู่บ้าน ความหนาแน่นของประชากรประมาณ 1,108 คน/ตารางกิโลเมตร พื้นที่ส่วนใหญ่ยังใช้ในทางเกษตร ส่วนบ้านพักอาศัยก็กระจุกกระจายไปตามพื้นที่ส่วนและมีการกระจุกตัวเป็นชุมชนในบริเวณที่อยู่ใกล้วัด

- ตำบลบางน้ำผึ้ง มีพื้นที่ 4.18 ตารางกิโลเมตร แบ่งการปกครองเป็น 11 หมู่บ้าน ความหนาแน่นของประชากรประมาณ 1,085 คน/ตารางกิโลเมตร พื้นที่ส่วนใหญ่ทำเกษตรกรรมเช่นเดียวกับตำบลอื่น ๆ ในบางกะเจ้า ประชากรยังคงมีอาชีพทำเกษตรกรรมนอกจากบางส่วนที่ออกไปทำอาชีพรับจ้าง โดยมากจะไปทำงานในเขตกรุงเทพมหานครมากกว่าจะมาจ้างตามโรงงานอุตสาหกรรมในอำเภอพระประแดง เนื่องจากการเดินทางจากตำบลบางน้ำผึ้งข้ามฝั่งมายังแม่น้ำเจ้าพระยาก็เป็นแนวบางนา เขตกรุงเทพมหานครซึ่งสะดวกกว่าการเดินทางจากตำบลบางน้ำผึ้งไปสู่อำเภอพระประแดง

- ตำบลบางหัวเสือ มีพื้นที่ 7.75 ตารางกิโลเมตร แบ่งการปกครองออกเป็น 15 หมู่บ้าน แต่เป็นเขตที่มีความหนาแน่นของประชากรต่ำสุดคือ 1,080 คน/ตารางกิโลเมตร เดิมทีประชากรในตำบลมีอาชีพทำสวน ต่อมาพื้นที่ส่วนถูกทำลายลงเนื่องจากการปล่อยน้ำเสียจากโรงงานอุตสาหกรรม ทำให้ประชากรบางส่วนขายสวนและออกไปทำอาชีพรับจ้าง

รับราชการ ปัจจุบันการใช้ที่ดินในตำบลบางหัวเสือจะมีบ้านพักอาศัยทันสมัยเกิดขึ้น โดยเฉพาะตามถนนบางหญ้าแพรก ส่วนตามชุมชนพักอาศัยเดิมนั้นเกาะกลุ่มอยู่อย่างหนาแน่นบริเวณริมแม่น้ำด้านหลังของวัดบางหัวเสือ

จากการคาดการณ์ประชากรรายตำบลของอำเภอพระประแดง พบว่าในปี 2542 ตำบลสำโรงใต้จะยังคงเป็นตำบลที่มีจำนวนประชากรมากที่สุดคือ 67,346 คน รองลงมาคือ ตำบลบางครุและตำบลบางพึ่งจะมีจำนวนประชากร 41,917 คน และ 39,925 คน ตามลำดับ ส่วนตำบลบางกระสอบจะเป็นตำบลที่มีจำนวนประชากรน้อยที่สุดคือ 2,813 คน รองลงมาได้แก่ ตำบลบางกะเจ้าและตำบลบางซอจะมีจำนวนประชากร 6,024 คน และ 6,223 คนตามลำดับ

4.11 การใช้ประโยชน์ที่ดินในอำเภอพระประแดง

ลักษณะการใช้ประโยชน์ที่ดินในอำเภอพระประแดง จะมีความแตกต่างกันอย่างเห็นได้ชัด ระหว่างพื้นที่เกษตรกรรมในเขตบริเวณบางกะเจ้า¹ กับการใช้ที่ดินเพื่อการอุตสาหกรรมและพาณิชย์กรรมในเขตสุขาภิบาลพระประแดงและเขตเทศบาลเมืองพระประแดง โดยอาจแบ่งประเภทของการใช้ที่ดินในอำเภอพระประแดงได้เป็น 5 ประเภท คือ

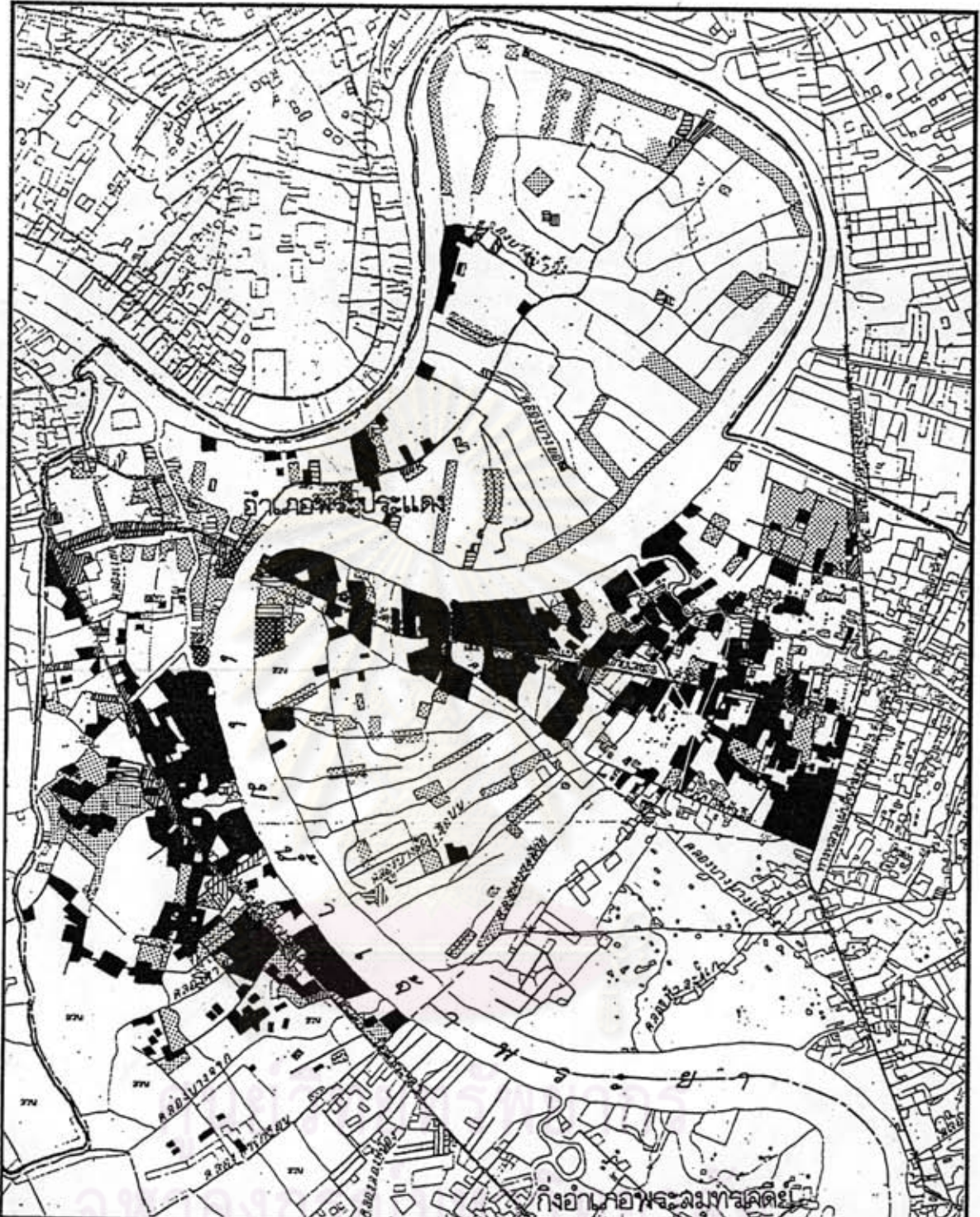
4.11.1 การใช้ที่ดินเพื่ออยู่อาศัย

เป็นไปตามลักษณะของการตั้งถิ่นฐาน คือ การกระจายอยู่ตามพื้นที่ที่ทำกินเกาะกันอยู่เป็นกลุ่มริมน้ำ และอยู่รวมกันเป็นกลุ่มใกล้บริเวณศูนย์กลางชุมชน แต่โดยรวมแล้วสามารถแยกประเภทของการใช้ที่ดินเพื่ออยู่อาศัยได้เป็น 3 ประเภทคือ

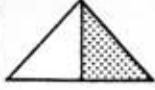
ก. ที่อยู่อาศัยแบบเบาบาง จะกระจายทั่วไปตามพื้นที่ทำกินของเกษตรกรในบริเวณเขตกรรมบางกะเจ้า และเขตเกษตรกรรมในตำบลบางหัวเสือ และบางหญ้าแพรก ลักษณะการกระจายตัวประเภทนี้ทำให้เกิดความลำบากต่อการให้บริการสาธารณะต่าง ๆ ทั้งการเดินทาง การประปา การไฟฟ้าและโทรศัพท์

¹ หมายถึง บริเวณบางกะเจ้าอยู่ในเขต 6 ตำบลในอำเภอพระประแดง คือ ตำบลทรงคนอง ตำบลบางซอ ตำบลบางกะเจ้า ตำบลบางกอบัว ตำบลบางน้ำผึ้ง และตำบลบางกระสอบ รวมพื้นที่ทั้งสิ้น 18.91 ตารางกิโลเมตร ลักษณะของพื้นที่ถูกล้อมด้วยแม่น้ำเจ้าพระยา มีคอคอดกว้างประมาณ 580 เมตร พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นเกษตรกรรม ประชากรมีความเป็นอยู่แบบชนบททั้งเมือง

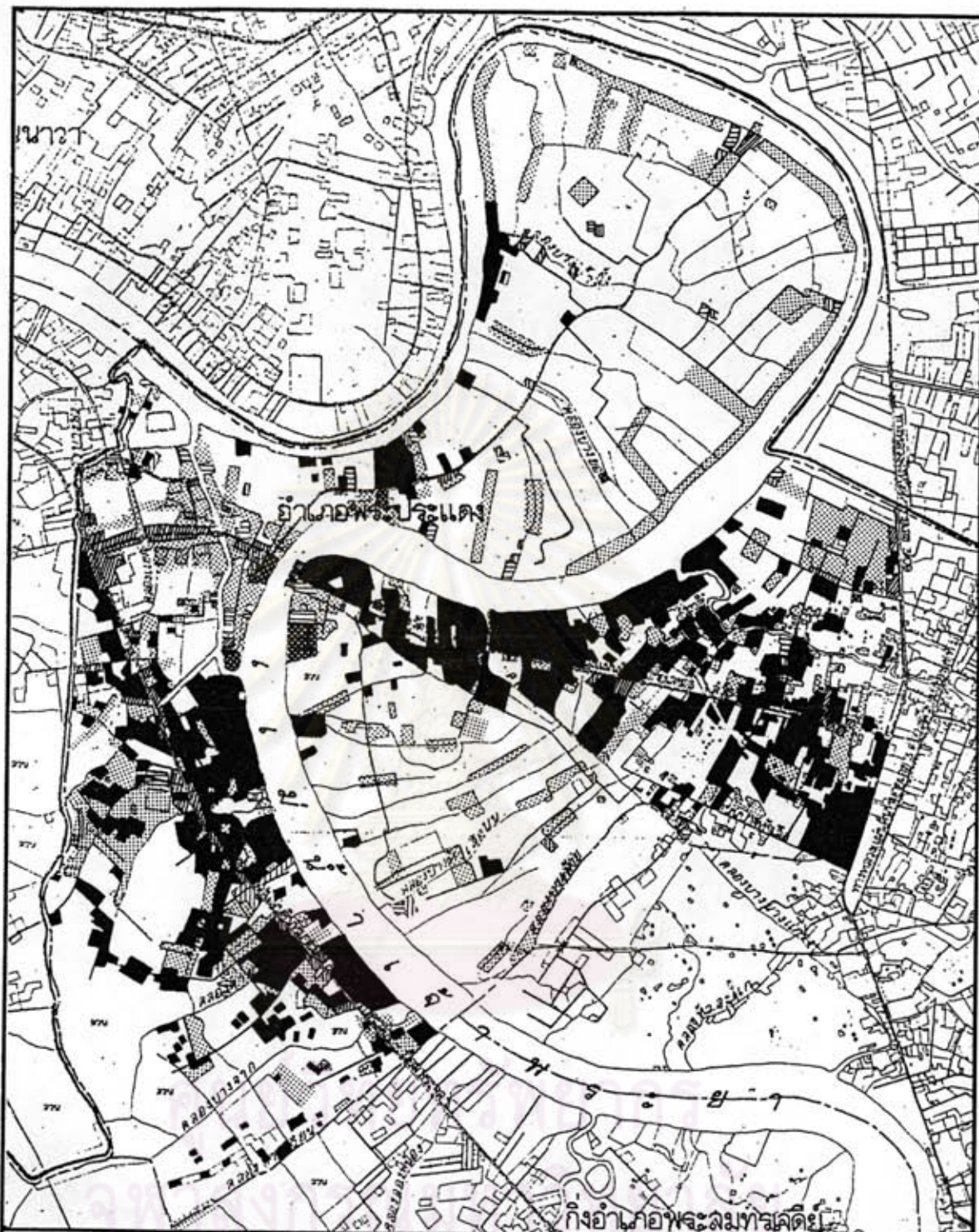
4/027

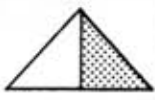

วิวัฒนาการของย่านอุตสาหกรรมพระประแดงและแนวทางพัฒนา

แสดง	การใช้ประโยชน์ที่ดินในอำเภอพระประแดง พ.ศ. 2527	แผนที่ 4.7	
สัญลักษณ์	 ที่อยู่อาศัย พาณิชยกรรม อุตสาหกรรม สถาบันราชการ	 สถาบันการศึกษา สถาบันศาสนา เกษตรกรรม	<p>น.</p> <p>มาตราส่วน 1 : 60,000</p>

LU 30

วิวัฒนาการของย่านอุตสาหกรรมพระประแดงและแนวทางพัฒนา

แสดง	การใช้ประโยชน์ที่ดินในอำเภอพระประแดง พ.ศ. 2530		แผนที่ 4.8
สัญลักษณ์		ที่อยู่อาศัย	
		พาณิชย์กรรม	
		อุตสาหกรรม	มาตราส่วน 1 : 60,000
		สถาบันราชการ	
		สถาบันการศึกษา	
		สถาบันศาสนา	
		เกษตรกรรม	

ข. ที่อยู่อาศัยประเภทหนาแน่นน้อยและปานกลาง จะเป็นกลุ่มบ้านที่เกาะกันตามสถานที่สำคัญต่าง ๆ เช่น วัด โรงเรียน ตามพื้นที่เกษตรกรรม หรือตามแยกถนนที่มาตัดกัน

ค. ที่อยู่อาศัยประเภทหนาแน่นและชุมชนแออัด จะอยู่ในเขตตัวเมือง คือ เทศบาลและบริเวณใกล้เคียง เนื่องจากเป็นศูนย์กลางของอำเภอจึงทำให้มีการตั้งถิ่นฐานอยู่อย่างหนาแน่นจะเป็นรูปแบบของบ้านจัดสรร และการจัดสรรที่ดินเพื่ออยู่อาศัยในเขตตำบลลำโรงใต้ ตำบลพิง ตำบลบางครุ และตำบลบางจาก เนื่องจากได้รับอิทธิพลจากการขยายตัวของกรุงเทพมหานคร ส่วนชุมชนแออัดนั้นจะกระจายอยู่ทั่วไป ตามที่ว่างของโรงงานอุตสาหกรรมหรือตามที่สาธารณะ เช่น บริเวณริมคลอง ส่วนใหญ่เป็นห้องให้เช่าลักษณะทรุดโทรมอยู่ท่ามกลางกองขยะ และน้ำคร่ำ รองรับคนงานที่ทำงานในโรงงานอุตสาหกรรมใกล้ ๆ ทำให้เกิดแหล่งสลัมเล็ก ๆ กระจายอยู่ทั่วไป

การใช้ที่ดินเพื่ออยู่อาศัยใน พ.ศ. 2527 มีขนาด 6.625 ตารางกิโลเมตร และเพิ่มเนื้อที่เป็น 7.875 ตารางกิโลเมตร ใน พ.ศ. 2530 หรือคิดเป็นร้อยละ 12 ของการใช้ที่ดินในอำเภอพระประแดงทั้งหมด

4.11.2 การใช้ที่ดินเพื่ออุตสาหกรรมและคลังสินค้า

การใช้ที่ดินประเภทนี้สามารถมองเห็นได้เด่นชัดที่สุด คิดเป็นพื้นที่ 8.625 ตารางกิโลเมตร หรือร้อยละ 14 ของการใช้พื้นที่ทั้งหมดใน พ.ศ. 2530 เพิ่มขึ้นจาก พ.ศ. 2527 ซึ่งมีการใช้พื้นที่อุตสาหกรรมและคลังสินค้า 7.225 ตารางกิโลเมตร

โรงงานอุตสาหกรรม ส่วนใหญ่จะตั้งอยู่หนาแน่น เป็นแนวชาวบริเวณถนนปู่เจ้าสมิงพราย ถนนสุขสวัสดิ์ และถนนชอว์ที่มีสภาพดี ปะปนไปกับพื้นที่สวนและบ้านพักอาศัย โดยเฉพาะบริเวณพื้นที่ที่อยู่ระหว่างแนวถนนกับริมแม่น้ำเจ้าพระยาในเขตตำบลลำโรงใต้ ตำบลบางหญ้าแพรก ตำบลบางครุและตำบลบางจาก ทั้งนี้เพื่อความสะดวกในการขนส่งวัตถุดิบและสินค้า ขนาดการใช้พื้นที่และลักษณะอาคารขึ้นอยู่กับประเภทของอุตสาหกรรม ส่วนมากเป็นโรงงานขนาดเล็ก ก่อสร้างด้วยคอนกรีตและหลังคาโครงเหล็กชั้นเดียว ยกเว้นบางแห่งที่เป็นที่พักคนงาน จะมีความสูง 2-3 ชั้น อาคารโรงงานที่สร้างด้วยไม้ยังพบอยู่ได้บ้าง แต่จะมีสภาพทรุดโทรม เนื่องจากเป็นโรงงานเก่า การใช้เนื้อที่ของโรงงานมักจะปะปนกันในอาคารหลังเดียวกันทั้งอาคารผลิตสินค้า เก็บวัตถุดิบ ที่พักคนงานและสำนักงาน ยกเว้นโรงงานอุตสาหกรรมขนาดใหญ่ที่จะแยกการใช้เนื้อที่ลักษณะต่าง ๆ ออกจากกัน โดยมากโรงงานอุตสาหกรรมที่ตั้งอยู่ริมน้ำมักเป็นโรงงานขนาดใหญ่ มีท่าเรือรับส่งสินค้าและคลังสินค้าเพื่อใช้ประโยชน์ภายในโรงงานเอง และบางแห่งมีบริการสำหรับโรงงานอื่น ๆ ด้วย สินค้าส่วนใหญ่เป็นเศษเหล็ก เหล็กกล้า เหม และเคมีภัณฑ์ ซึ่งเป็นวัตถุดิบนำเข้ามาจากต่างประเทศ ส่วนสินค้าขั้นสุดท้ายที่เป็นผลผลิตเกษตรกรรม

โดยมากจะเป็นการส่งออกนอกประเทศ

ส่วนใหญ่โรงงานอุตสาหกรรมจะไม่มีการบำบัดน้ำเสียก่อนปล่อยลงสู่คลองสาธารณะ ตลอดจนการขาดระบบการจัดเก็บและกำจัดขยะที่คั่งขององค์กรท้องถิ่น ทำให้เกิดปัญหามลภาวะติดตามมา

4.11.3 การใช้ที่ดินเพื่อพาณิชยกรรม

การใช้ที่ดินประเภทนี้ไม่เด่นชัดนักภายในพื้นที่ คิดเป็นร้อยละ 1.2 จากพื้นที่ทั้งหมดหรือ 0.788 ตารางกิโลเมตร ในปี 2530 ซึ่งเพิ่มขึ้นจากปี 2527 เพียง 0.025 ตารางกิโลเมตร เนื่องจากอำเภอพระประแดงอยู่ใกล้กับกรุงเทพมหานคร และตัวเมืองสมุทรปราการ ประชาชนในท้องถิ่นจึงสามารถหาซื้อสินค้าและบริการจากแหล่งตลาดที่ใหญ่กว่าได้

ลักษณะร้านค้าพาณิชยกรรมโดยมากจะเป็นอาคารห้องแถว ซึ่งใช้เป็นที่พักอาศัยในอาคารเดียวกัน มีความสูงตั้งแต่ 2-4 ชั้น ตั้งอยู่บริเวณถนนสายหลักสลับกับการใช้ที่ดินประเภทอุตสาหกรรม พาณิชยกรรมในอำเภอพระประแดง โดยทั่วไปจะบริการแก่คนในท้องถิ่น และคนจากท้องถิ่นอื่นที่อยู่ใกล้เคียง เช่น จากกิ่งอำเภอพระสมุทรเจดีย์ ส่วนใหญ่จะมาใช้บริการในตลาดเทศบาลเมืองพระประแดง ซึ่งถือว่าเป็นศูนย์กลางพาณิชยกรรมที่สำคัญและใหญ่ที่สุดในอำเภอ กิจกรรมพาณิชยกรรมยังเห็นเด่นชัดเกือบตลอด 2 ข้างทาง ถนนนครเขื่อนขันธ์ และบริเวณสามแยกพระประแดง เนื่องจากเป็นพื้นที่ที่มีการสัญจรผ่านสูง และเป็นจุดเปลี่ยนขนานพาหนะเพื่อเดินทางเข้าสู่กรุงเทพมหานคร หรือไปยังกิ่งอำเภอพระสมุทรเจดีย์ นอกจากนี้ยังมีศูนย์กลางพาณิชยกรรมในระดับตำบล ที่เห็นได้ชัดคือ ตลาดสดบางครุ และตลาดสดสำโรงใต้ สินค้าที่ขายส่วนมากเป็นอาหารสด และอาหารสำเร็จรูป การซื้อขายจะคึกคักในตอนเช้าและตอนเย็น โดยเฉพาะหลังเวลาเลิกงาน ลูกค้าโดยมากจะเป็นแรงงานของอุตสาหกรรมที่อยู่ใกล้เคียง และมีที่พักอาศัยอยู่ในละแวกใกล้ ๆ

สำหรับพื้นที่โล่งว่างจะพบได้ประปราย มักเป็นที่ดินที่อยู่ระหว่างโรงงานอุตสาหกรรม และย่านพักอาศัย หรือในซอยที่อยู่ลึกเข้าไปที่ยังไม่มีการก่อสร้าง โดยการเป็นพื้นที่ที่เจ้าของเว้นว่างไว้เพื่อจำหน่ายแก่นักลงทุน ที่จะนำไปพัฒนาต่อ บางแห่งก็จะเป็นการจัดสรรที่โดยตัดซอยย่อยเข้าไปและมีสาธารณูปโภค คือ ไฟฟ้าและน้ำประปา เพื่อรองรับอุตสาหกรรมและบ้านพักอาศัยที่มีการขยายตัวเพิ่มขึ้น

4.11.4 การใช้ที่ดินเพื่อเกษตรกรรมและที่โล่งว่าง

เป็นการใช้ที่ดินที่พบได้มากที่สุด คือ ประมาณร้อยละ 71 หรือ 46.372 ตารางกิโลเมตร ในปี 2530 ลดลงจากในปี 2527 ถึง 2.735 ตารางกิโลเมตร เนื่องจากมีการเปลี่ยนการใช้ที่ดินไปเป็นประเภทอุตสาหกรรม และคลังสินค้า 1.460 ตารางกิโลเมตร ที่อยู่อาศัย 1.250 ตารางกิโลเมตร และพาณิชยกรรม 0.025 ตารางกิโลเมตร

พื้นที่เกษตรกรรมเห็นได้ชัดบริเวณ 6 ตำบลในเขตบางกะเจ้า และในเขต ตำบลบางหัวเสือ ลักษณะการทำเกษตรกรรมเป็นส่วนผลไม้ปะปนกับพื้นที่อยู่อาศัย และโรงงาน อุตสาหกรรมบางส่วน มีการปลูกพืชหลายชนิดปะปนกัน ตามลักษณะของสวนเก่าในชนบททั่วไป ซึ่งจะปล่อยปลดละเลงไม่จริงจัง พืชส่วนใหญ่ที่ปลูกได้แก่ มะพร้าว หนาก กล้าย จาก มะม่วง และพืชผักสวนครัว เนื่องจากทำเกษตรกรรมในอำเภอพระประแดงมักประสบปัญหาน้ำท่วม และ ยังได้รับอิทธิพลจากน้ำทะเลเป็นครั้งคราว ทำให้ปริมาณเกลือในดินสูงกว่าปกติ การปล่อยน้ำเสีย จากโรงงานอุตสาหกรรมลงสู่แม่น้ำลำคลอง ทำให้การทำเกษตรกรรมไม่ได้ผลคืออย่างที่เคยเป็น ในอดีต ประกอบกับการไม่ลงทุนเพื่อเกษตรกรรมมากนัก และขาดการเอาใจใส่ดูแลทำให้สภาพ ส่วนค่อนข้างทรุดโทรม ตลอดจนคนรุ่นหลังในท้องถิ่นให้ความสนใจกับการประกอบอาชีพในภาค อุตสาหกรรม และบริการมากขึ้น เนื่องจากผลตอบแทนที่สูงกว่า พื้นที่เกษตรกรรมจึงค่อยถูก เปลี่ยนไปใช้ประโยชน์ทางด้านอื่น โดยเฉพาะบ้านเช่าเพื่อสนองความต้องการของผู้อยู่อาศัยระดับ แรงงานในอุตสาหกรรม แม้ว่าจะมีประกาศกระทรวงมหาดไทยเมื่อ พ.ศ. 2509 ให้พื้นที่ บางกะเจ้าเป็นเขตอนุรักษ์พื้นที่สีเขียว บริเวณตอนเหนือของบางกะเจ้ามีแหล่งชุมชนขนาดใหญ่ 2 ชุมชน ผู้อยู่อาศัยส่วนใหญ่เป็นแรงงานที่ทำงานในท่าเรือกรุงเทพฯ และโรงงานอุตสาหกรรมที่อยู่ ฝั่งตรงข้าม ดังนั้น หากไม่มีการดำเนินการแก้ไขพื้นที่เกษตรกรรมในบางกะเจ้า อาจเปลี่ยน สภาพเป็นแหล่งชุมชนแออัดขนาดใหญ่ของเมืองได้

4.11.5 การใช้ที่ดินประเภทอื่น ๆ

การใช้ที่ดินประเภทอื่น ๆ ในอำเภอพระประแดงมีสัดส่วนค่อนข้างน้อย คือ ร้อยละ 2.01 หรือ 1.32 ตารางกิโลเมตร ใน พ.ศ. 2530 ซึ่งเท่ากับใน พ.ศ. 2527 สามารถแบ่งประเภทการใช้ที่ดินได้ดังนี้

ก. สถานที่ราชการที่สำคัญในระดับอำเภอ ได้แก่ ที่ว่าการอำเภอพระ ประแดงและสำนักงานเทศบาลพระประแดง ซึ่งตั้งอยู่ติดกับตลาดเทศบาล ตรงข้ามแพโดยสาร ที่ข้ามฝั่งมาจากถนนปู่เจ้าสมิงพราย นอกจากนี้ยังรวมถึง กรมทรัพยากรธรณี โรงพยาบาล พระประแดง สถานีอนามัย สถานีสงเคราะห์ และพื้นที่พาณิชย์ สถานีดำรงจุกพระ ประแดง สถานีไฟฟ้าย่อยต่าง ๆ รวมพื้นที่ทั้งสิ้น ประมาณ 0.275 ตารางกิโลเมตร

ข. ศาสนสถาน มีการกระจายตัวค่อนข้างสม่ำเสมอ พบเห็นได้ทั่วไปใน อำเภอพระประแดง เนื่องจากพระประแดงเป็นเมืองเก่าแก่มีเมืองเก่าแก่มีแหล่งชุมชนที่มีการ พัฒนามานานนอกจากวัดแล้ว ยังมีมีสถิตอีก 2 แห่ง และโบสถ์ของศาสนาคริสต์อีก 1 แห่ง รวม การใช้ที่ดินประเภทนี้ ประมาณ 0.450 ตารางกิโลเมตร

ค. สถาบันการศึกษา ส่วนใหญ่มักอยู่ใกล้เคียงกับศาสนสถาน เนื่องจาก สมัยก่อน วัดเป็นศูนย์กลางการศึกษา ต่อมาเมื่อมีโรงเรียนจึงมักสร้างโรงเรียนในพื้นที่ของวัด

นอกจากโรงเรียนเอกชน รวมพื้นที่สถานบันการศึกษาประมาณ 0.595 ตารางกิโลเมตร

4.12 สรุป

เดิมเมืองพระประแดงเป็นเมืองหน้าด่านทางทิศใต้ที่มีมาตั้งแต่ก่อนสมัยสุโขทัย ปัจจุบันอำเภอพระประแดงขึ้นอยู่กับจังหวัดสมุทรปราการ แบ่งการปกครองออกเป็น 12 ตำบล 1 เทศบาลเมืองและ 1 สุขาภิบาล ลักษณะพื้นที่เป็นที่ราบน้ำท่วมถึงมีแม่น้ำเจ้าพระยาไหลผ่าน เส้นทางคมนาคมที่สำคัญ คือ ถนนปู่เจ้าสมิงพรายและถนนสุขสวัสดิ์ ระบบสาธารณูปโภคและสาธารณูปการในอำเภอพระประแดง ส่วนใหญ่จะพึ่งพาการบริการจากกรุงเทพมหานคร เช่น ไฟฟ้า ประปา และโทรศัพท์ การให้บริการจะครอบคลุมพื้นที่เกือบทั้งหมดในอำเภอ ยกเว้นในส่วนของพื้นที่บางกะเจ้าและส่วนของพื้นที่ที่อยู่ลึกเข้าไปจากถนนใหญ่ ที่ยังขาดแคลนบริการสาธารณูปโภคและสาธารณูปการบางอย่าง

จากโครงสร้างทางเศรษฐกิจของจังหวัดสมุทรปราการ พอจะเห็นภาพรวมของฐานเศรษฐกิจหลักในอำเภอพระประแดงว่า เกิดจากการผลิตสาธาดุคสาหกรรมและสาขาการค้าส่ง-ค้าปลีก ซึ่งใน พ.ศ. 2532 อำเภอพระประแดงสามารถจัดเก็บรายได้ส่งให้กับรัฐบาลส่วนกลางเป็นเงินถึง 3,384,055,234 บาท

อำเภอพระประแดง แม้จะเป็นอำเภอที่มีพื้นที่เพียง 64.88 ตารางกิโลเมตร แต่เป็นอำเภอที่มีประชากรอยู่อย่างหนาแน่นที่สุด โดยเฉพาะในเขตเทศบาลเมืองพระประแดง ประชากรส่วนใหญ่อยู่ในตำบลสำโรงเหนือ ตำบลบางพิง ตำบลบางครุ ตำบลบางหญ้าแพรก และตำบลบางจาก ซึ่งเป็นย่านอุตสาหกรรมที่สำคัญ การใช้ที่ดินเพื่ออุตสาหกรรมและคลังสินค้าจึงเป็นการใช้ที่ดินที่เด่นชัดที่สุดในอำเภอ

นอกเหนือจากความได้เปรียบจากการขนส่ง ลักษณะทั่วไปของอำเภอพระประแดงที่มีศักยภาพสูงในด้านทำเลที่ตั้ง ล้วนเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาอุตสาหกรรมในอำเภอพระประแดง

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย